

le egyik kor a má... és létekezete, b... könyvekben! z imént lecsukott után folytatta: ion. Nekünk Na... ékay: siást, csak azt, aki ad a fantáziátokba Napoleon és bele onái leszek, én t, néhány pilla... és irányt vett:

férra tesz szükség... ténzi. A pénzt am tesz, vissza-

ékay András is... Sanki károsodni

u it szó, hanem... galmáról, ahová... osokról, ahol ha... nint ketrecbe zárt... ő, hogy z a

t - szölt Lékay... stók ellenére, a... k, mert átérzitek... rcot és csefek-

öltük. A magyar... babrál, miálaf... más között be... péziz.

akkor közöttük... szorosabb, mint... ltással tárgyalta... teendőket és a

és a széles kö-

vitte az uccába... ott. Letompított... üzletes jötevére... es nem engedte... t, hogy Bessia

ézett az emleti... fékete világba... ába - elveszi... pes osztozkodni... rvedőn röhög... egkopasztották... ten, meg a ma-

és fázás nyug-

ajjal még ébren... reggeli órákban... eli nemesak őt... magyar papot... feiú kis zsidó... egyszerűben... gy kavargó he... , vagy ha vi-

gyermekévek... odott beféje az... talmudista, aki... ájuk, melhezket... a a könyvcv és... a a gyermek... as lektetést ér... félrajzolódott... a és világossat... tőzkodva.

000000

eletben

sz, cseti... Levetek... ok, tu lo... ni cikk... Man... telefon 831

0000

sz, cseti... Levetek... ok, tu lo... ni cikk... Man... telefon 831

0000

sz, cseti... Levetek... ok, tu lo... ni cikk... Man... telefon 831

0000

KIADÓHIVATAL Tel. Dl. Ramasetter Róbert Budapest
Str. Baron L. Postr 2. II. 8.
SZERKESZTŐSÉG TELEFON
Éjjeli telefon (nyomda)
ELŐFIZETESI ÁRAK:
Egész évre . . . . . 1150 Lei
Félévre . . . . . 600 "
Negyedévre . . . . . 320 "
Hét napra . . . . . 110 "
Alévfolyam * 112. szám
1928. május Kedd 22
* 5688 Szíván 3 *

Cenzurat: Suchu

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

A német baloldal győzelme

Imponáló nyugalommal és komolysággal zajlottak le a tegnapi napon Németországban az országgyűlési képviselőválasztások. Az eredmény örvendetes megítélés mindazok számára, akik attól tartottak, hogy egyrészt a francia közvélemény mersekelt jobbrtolódása, másrészt pedig az Európaszerte megelénkült kommunista agitáció a reakciók malára fogja hajtani a vizet a német választásokon. Ennek azonban ép az ellenkezője történt. A baloldali, különösen a baloldali polgári pártok várakozáson felüli sikereket értek el és ezzel biztosították a német köztársaság demokratikus irányban való fejlődését és az európai békepolitiká zavartalan továbbfolytatását. A német választók komolyságára és politikai iskolázottságára jellemző, hogy míg a választásokat megelőző propaganda-gyűlések igen gyöngén voltak látogatva, addig magán a választáson a szavazóknek több mint 80 százaléka vett részt. Ez azt jelenti, hogy a német választópolgári nem kell már meggyötörni, mert megvan a maga kikristályosodott politikai meggyőződése, amelyet nem befolyásolnak pillanatnyi hangulatok, vagy hangozó választási ígéretek.

A hatalmas birodalom egyetlen részéből sem jelentettek választási visszaéléseket, erőszakosságokat, meglehetősen uralkodókat, vagy egyéb nálunk jólismert választási csalályságokat. Nyugodtan lehet állítani, hogy a most lezajlott német választások tiszták voltak. Pedig a választásokat vezető belügyminiszter, Keudell, a reakciós német nemzeti párt egyik vezére, aki azonban hatalmát távolról sem akarta, de ha akarta sem tudta volna pártja javára egyoldalulag igazságtalanul érvényesíteni. Mísem jel lemzőbb erre, mint az, hogy a német nemzeti párt, amelyhez a belügyminiszter tartozik, a legnyilvánosabb veszteségeket szenvedte a választáson és azelőtti mandátumának alig felét fogja tudni megtartani, a reakciós pártok szembefutó lemorzsolódása azt bizonyítja, hogy Németország egyre jobban távolodik a kalandos revánspolitikától és hovatovább a konszolidáció és béke legerősebb öre lesz Európában.

Amilyen megnyugtatólag hat a polgári baloldal és a szociáldemokraták előretörése egy politikai problémakör, vajjon a kommunista jelentős mandátumszaporulata nem fog-e olyan propaganda-nyagot szolgáltatni a jobboldalnak, mely ismét a reakció megerősödéséhez vezet. Ez mindenesetre a kommunista jövőbeli magatartásától függ. A mostani választásokon elég éretteknök és higgadtaknak mutatkoztak, ugyszólván sehol sem provokáltak választási botrányokat, azelőttük a legmérsékeltebb mederben folyt és ha itt-ott előfordultak verekedések és egyéb választási botrányok, ugy ennek kezdeményezői és okozói minden esetben a kampóskeresztes német nemzetiek voltak.

A választások eredménye természetesen érezetn fogja hatását a parlamenti helyzetben és általában az egész német belpolitikában. A polgári koalíció amelyben eddig a német nemzetiek is részt vettek ezekután valószínűleg nem tartható fenn tovább és a német középpártok kénytelenek lesznek ismét a szociáldemokratákkal koalícióba lépni. Ennek a baloldali koalíciónak hatásai nem-

csak belpolitikailag, de külpolitikailag is érezhetők lesznek. Bár a külügyi tárcát minden bizonnyal Stresemann fogja megtartani, mégis előnyösen fog megváltozni a helyzet, amennyiben Stresemann békepolitikája folytatásánál nem kell majd folyton attól tartania, hogy jobb-

oldali kollégái hátra támadják, sőt dezavualják. A locarnoi politika tehát hosszú időkre ismét biztosítva van és a német balratolódás bizonyára nem fogja elleveszteni hatását Franciaországban és Angliában sem. Különösen Angliában, ahol rövidesen szintén az urnák elé fogják szólitani a választópolgárokat, remélhető, hogy a német választások kedvezően fogják befolyásolni a politikai atmoszférát.

A német választás újabb bizonyosság reá, hogy Európa nagy népei komolyan akarják a békét, hogy tartózkodni akarnak minden kalandos vállalkozástól, amely megakaszthatná a polgári munka rendjét. A nagy népeknek ez a komoly eltökélése bizonyára nevelő hatással lesz a kis-népekre is, amelyek még nem jutottak el valamennyien ehhez a felismeréshez.

A német nacionalisták teljes felmorzsolódását és a baloldali pártok előretörését eredményezték a német választások

Stresemann pártja, a szocialisták és a kommunisták vezetnek. Teljes rendben zajlottak le a választások

(Berlin, május 21. Az Uj Kelet tud.) A német birodalmi választások, amelyek már vasárnap kora reggel vették kezdetüket, meg a baloldali pártok erős sáncaikat hangozó optimisták részére meglepő eredményeket hoztak. Bár az első jelentések szerint 493 beléltendő mandátum közül eddig csak 302 mandátum sorsa ismeretes, annyit már is tudunk, hogy a választások a baloldali, a szélsőbaloldali és részben a demokratikus középpártok nagy fölényt eredményeztek. A számadatokból főleg az tűnik ki, hogy eddigi mandátumaik számárányához viszonyítva, a szociáldemokraták nagyon megerősödtek s arra lehet számítani, hogy eddigi 131 mandátumuk helyett körülbelül 150 mandátumot fognak elnyerni az új parlamentben.

A szociáldemokraták mellett nagy megerősödére tettek szert a kommunisták és a Stresemann külügyminiszter vezetése alatt álló néppárt, mely különösen a német nemzetektől hódította el azok mandátumainak nagyrészét.

A kommunisták minden valószínűség szerint 60 mandátummal fognak szerepelni az új parlamentben. Velük szemben a katolikus centrum jó egynéhány mandátumot veszített el, de pozícióját nagyjában megtartotta s így mint tekintélyes középpárt nagyban fogja befolyásolni a baloldali pártok helyzetét az új parlamentben.

A német nacionalizmus alkonyát bizonyítja az a fölöttébb meglepő vereség, amely a nacionalista német nemzeti pártot érte, mely pedig a szociáldemokraták után az előző parlamentben a legtekintélyesebb párt volt.

s így ki tudta erőszakolni, hogy a kormánykoalícióban néháy jelentős miniszteri tárca birtokosa legyen. A német nacionalisták vesztesége annál is inkább feltűnő, mert a választásokat a német nemzetipárti belügyminiszter: Keudell vezette le. A nemzeti párt eddigi 103 mandátuma helyett mindössze 43 mandátumot tudott magának biztosítani.

Természetes, hogy már e részleges választási eredmények alapján is, a régi kormánynak be kell adnia lemondását s a régi jobboldali orientáció helyett egy baloldali koalíció összehozásán kell fáradoznia. Fáradozása mindenesetre nehéz lesz,

mert a jelenlegi választási eredmények alapján most is csakis koalíciós kormány veheti át az uralmat Németországban,

tekintettel arra, hogy egyetlen párt sem rendelkezik olyan abszolút többséggel, amely számára lehetővé tehetné az egyedül álló kormányzást.

Ahhoz, hogy életképes új kormány jöhessen létre, az ujonnan kijelölendő kancellárnak legalább három pártra lesz szüksége, hogy legalább is egy mérsékelt többséget tudjon magának biztosítani. A jövődó kormány így valószínűleg három nagy párt konglomerátuma lesz:

a Stresemann vezetése alatt álló néppárt, a katolikus centrummal szövetszött demokraták és a szociáldemokraták.

A szociáldemokraták nélkül kormányt alakítani teljesen lehetetlennek látszik. Mind a négy pártból a kormányalakítás egyike lesz a legnehezebb feladatoknak. Egyelőre csak azt lehet bizonyosnak venni, hogy Stresemann külügyminiszter meg fogja tartani a külügyi tárcát, a hadügyit pedig Grosner tábornok, aki a baloldali pártok bizalmát is bírja. Nagy valószínűtlen azonban, hogy Marx kancellár megmaradhat pozíciójában. Valószínűnek tartják, hogy dr. Koch Weser, a demokraták vezére belép a kormányba.

A választások eredményeiről ma, reggel 4 óráig a következő számadatok juttottak nyilvánosságra: Leadtak összesen 23 millió 864.095 szavazatot, amelyből a szociáldemokratákra 7 millió 326.215 szavazatot esett, amely 122 mandátumot biztosít a párt számára. A német nemzetiek 3 millió 561.552 szavazatot kaptak 59 mandátummal, a centumpártiak 3 millió 646.372 szavazatot nyertek 51 mandátummal, a kommunisták párt 2 millió 646.372 szavazatot 44 mandátummal, a néppártiak 2 millió 229.028 szavazatot 37 mandátummal, a demokraták 1 millió 240.580 szavazatot 21 mandátummal, a gazdasági pártiak 1 millió 110.156 szavazatot 19 mandátummal, a nemzeti szocialisták 74.878 szavazatot, az egyéb pártiak pedig 1 millió 707.435 szavazatot kaptak.

Berlinben, ahol a választási mozgalom a legélénkebb volt, a választóknak körülbelül 85 százaléka szavazott le, eddig 969.329 szavazatot számláltak össze,

amelyből a szociáldemokraták 382.194, a kommunisták 290.582, a német nemzetiek 150.159, a demokraták 58.956, a néppárt 43.570, a centrum 30.675, a középosztály pártja 23.658, a nemzeti szocialisták 13.124, a fajvédők 5486, a balszélső kommunisták 5130 szavazatot kaptak.

Ezeket a szavazatokat véve alapul, valószínű érvénnyel bír az a feltevés is,

hogy az új parlament legnagyobb pártjai a szociáldemokraták, a kommunisták és a nemzeti pártiak lesznek.

Azt most már kétségtelenül meglehet állapítani, hogy a nemzeti párt és a fajvédők szenvedték a legnagyobb veszteséget.

Politikai körökben számolnak azzal, hogy pünkösöd előtt aligha jöhet létre új kormány annál is inkább, mert a baloldali koalíció létrehozása a fentvázolt okok miatt meglehetősen nehézségekbe fog ütközni.

A Lokalanzeiger szerint az új birodalmi gyűlés már születése pillanatában kritikus helyzetbe fog kerülni, mert a szociáldemokraták és kommunisták akármikor megakadályozhatják, hogy a határozatok, melyekhez kétharmad szótöbbség kell, törvényerőre emelkedjenek.

Berlinen kívül Hamburgban volt élénkebb a választási mozgalom, ahol a jelöltek egy jórésze családai alapon igyekezett magának mandátumot hódítani. Így például a Wulffmayer család minden egyes családtagját jelölte, de hogy milyen eredménnyel, azt nem lehet tudni. A birodalom keleti részében meglehetősen passzívítás uralkodott a választások alatt, míg a déli és nyugati részekben a szavazók hetven-hetvenöt százaléka vett részt a választásokon.

Nagy meglepetésként kell elkönyvelni a német nemzetiek bajorországi vereségét, ahol ez a párt mindeztideig rendkívül erős volt. Felsőbajorországban a választások 5 néppárti, 4 szocialista, 2 bajor néppárti és egytellenegy német nemzeti párt mandátumot eredményeztek.

A birodalmi miniszterek ismét mindannyian visszanyerték mandátumaikat, sőt ezetűből birodalmi képviselővé választották szocialista programmal Braun porosz miniszterelnököt.

Hindenburg birodalmi elnök szintén megjelent a szavazó urnák előtt, hogy melyik pártra adja le szava-

zadt, nem tudhatni. Stresemann betegségére miatt nem jelent meg az urnak előtt, hogy leadja szavazatát.

A választások, mint azok a hivatalos jelentésekből is kitűnik, viszonylag az egész birodalom területén nyugodtan folytak le. Incidensek csak itt-ott zavartak meg a nyugalmat, amelyeknek kapcsán legnagyobb részt kommunista szavazók támadták meg a szocialista választási intézőket, vagy pedig a német nemzeti-pártiak táborát.

A választási agitáció hullámai leghevesebben Hamburgban zajlottak le, ahol akortársaknak két halálos áldozata van.

Vasárnapra virradó éjjel a város egyik külterületén a nemzeti szocialisták bizalmi emberei plakátokat ragasztottak a falakra. Munkájuk közben oda jött egy Heidorn nevű kereskedő, aki figyelmeztette a nemzeti szocialistákat, hogy a házak falait tilos telegrasztani plakátokkal és kijelentette, hogy ő, noha demokratikus és köztársasági érzelmű, mégsem engedte a saját pártja plakátjait kiragasztását. A szóharc hevében az egyik nemzeti szocialista revolvert rántott és ráüzent Heidornra, akinek a golyó széjjelroncsolta a koponyáját. A szerencsétlen kereskedő

nyomban meghalt. A merénylő a helyszíni nyomok siető járőrelők közül egy munkásra is rálőtt, ezt azonban csak könnyen sebezte meg a golyó. A tettes és társai elmenekültek. Később azonban a rendőrségnek sikerült kinyomoznia a tettest egy Gerhold nevű huszonegy éves suhanc személyében. Letartóztatták és átkísérték az ügyészségre. Kihallgatásakor azt vallotta, hogy Heidorn megtámadta, ő tehát önvédelemből használta fegyverét, amit bedobott a közeli lizebeek csatornába.

A másik gyilkosságot a Hamburg kikötő-városrészenek, Barnecknek egyik vendéglőben követették el. Itt a Reichsbanner-szövetség tartotta gyűlését, amikor több kommunista behatolt a terembe. A kommunisák eleinte nyugodtan viselkedtek, később azonban az egyik asztalnál ülő detektív összekötött a közbeszóló kommunistákkal és fegyvert fogott rájuk. Erre a kommunisák és köztársaságiak élesen összetűztek. Mindkét oldalról lövöldöztek és néhány pernyi harc után Heinrich Tiedermann, nyerges, holtan terült el. A kommunisák közül is többen súlyosan megsebesültek. A rendőrség husz embert letartóztatott, de nem tudta kinyomozni, hogy ki lötte le Tiedermann.

Automatikus altatógépet találtak fel Amerikában

Egy egyetemi tanár korszakalkotó felfedezése

Newyork, május 21. Amerika orvosi körében a marylandi egyik kitűnő professzorának nagyszerű felfedezése tartja izgalomban, amely automatikusan altatja el az operáció alá kerülő beteget, és automatikusan ellenőrzi az altatószeradagolást mindaddig, amíg a műtét tart. Hír szerint a felfedezés sokkal hatásosabb és sokkal biztonságosabb, mint a régi módszer, amikor az orvos maga ellenőrizte az altatás mértékét.

Az automatikus anesztetizáló megakadályozza, hogy az altatószertől a szűk ségesnél kisebb vagy nagyobb adag kerüljön a szervezetbe és igen szelle-

mes gépezet segítségével pontosan annyi anesztetikumot juttat a tüdőbe, amennyire szükség van. Néhány cső és szelep segítségével az automatikus altatógép a tüdőben mutatkozó nyomás segítségével maga adja be a szükséges adagokat a lélekzés alatt. Idáig még emberek nem végeztek kísérletet a

gép, azonban sokszázra menő állatkísérletek során a találmány nagyszerűen bevált. Egy kutyán végzett kísérlet alkalmával például sikerült az automatikus anesztetizáló segítségével huszonnégy órás altatást előidézni, anélkül, hogy bármiféle emberi segítségre szükség lett volna.

Meghalt Grünwald Lázár szatmári főrabbi

A hitközséget válságos helyzetben érte a főrabbi halála

(Satumare-Szatmár, május 21. A szatmári ortodox zsidó hitközségek nagy gyászja van. Főrabbi Eleazar David ben Amram Grünwald, aki hét évvel ezelőtt cserélte fel a felsővisi rabbiszéket a szatmárral, vasárnap reggel hét órakor elhunyt.

Grünwald Lázár halála bár hirtelen következett be és aránylag fiatal korban érte utól — az elhunyt főrabbi mindössze 62 éves volt — mégsem találta váratlanul azokat, akik a főrabbi körében az utóbbi időkben megfordultak. Az elhunyt főrabbi ugyanis már évek óta gyöngéledett.

Az elmúlt télen Grünwald főrabbit rohamosan elhagyta ellenálló képessége és hónapokon át nem mozdulhatott ki szobájából. Ez azonban nem tartotta vissza őt attól, hogy továbbra is a legkimerítőbb munkát végezze és mielőtt enyhült a téli hideg, továbbra is teljesítette a főrabbi összes funkcióit. Pár hete történt, hogy egy szombat délelőtt nem tudott lakására egyhuzamban visszamenni a templomból, hanem utközben többször rosszullet fogta el, sőt egy ízben eszméletét is elveszítette és csak nagy nehezen tudták kísérői haza vezetni. Az akkor tartott orvosi konzilium előrehaladott szervi szívhibát állapított meg és kijelentették az orvosok, hogy a nagybeteg főrabbit csak az azonnali szanatóriumi kezelés és a legnagyobb kímélet mentheti meg a katasztrófától.

A hitközségi vezetőség el is határozta, hogy a beteget egy budapesti szanató-

riumba viteti, azonban saját kívánságára elhalasztották az elszállítását a küszöbön levő Sevuoth-ünnep utánra.

A vasárnap reggel beállott katasztrófa közvetlen oka az volt, hogy a főrabbi szombat délelőtt környezete minden ellenzése és telme dacára onnaga állott a házi beth-hamidrasban az előimádkozó asztalhoz és testi és lelki erőinek teljes megfeszítésével végezte imáját. Szombat este erre következőleg rosszul lett a beteg főrabbi és a betegágyához siető orvosok minden igyekevé dacára agoniába esett és reggel hétkor megszűnt élni.

Grünwald Lázár főrabbi, aki testvére-öccse volt a régebben elhunyt Grünwald Mózes huszti főrabbinak, igen kényes viszonyok között került hét évvel ezelőtt a szatmári hitközség rabbiszékébe, amely Grünwald Juda volt szatmári főrabbinak 1920-ban történt halálával üresedett meg.

A jámbor életű Grünwald Juda halála után ugyanis erősen megoszlottak a nézetek a nagy és sokféle igényű hívek által álló szatmári hitközség kebelében a megválasztandó főrabbi személyét illetően.

Maga az évek során mind erősebb hitközségi érvényesülésre törekvő chaszid tábor sem volt osztatlan nézetben atenkintben, hogy kit tartssanak megfelelőnek a szatmári ort. hitközség főrabbiául úgy, hogy a hitközség csupán Grünwald Lázár akkor felsővisi főrabbit jelölte a korábban kombinációba került jelöltek közül, ami által a választás sorsa már

SELECT MOZGO

Nicolas Collin (Rejtelmek házából ismert művész)

párisi csavargó

Premier Premier c. 11. sz. Megható e kép 7 felvonás. Mon. Conc.

el is dönt. A főrabbi megválasztását és beiktatását követő hitközségi tisztújítás azonban az a meglepetést szerezte az új főrabbinak, hogy az a hitközségi vezetőség, amely az ő jelölését és választását végrehajtotta, teljesen kibukott a zöld asztal mellől és ugyszólván azóta sem nyerte vissza befolyását a hitközségi ügyek intézése körül. Ez meglehetősen deprimálta Grünwald Lázár főrabbit, aki azonban egyébként teljesen zavartalanul működhetett, mert az új vezető pártok is a legtöbbször lojalitással viselkedtek a főrabbi személye iránt, aki bár chaszidikus formák között élt, maga volt a megtestesült intelligencia és távol állott minden agressziótól.

Mint főrabbi Grünwald Lázár minden igyekezővel azon volt, hogy betöltse azt az őr, amelyet Grünwald Juda hagyott hátra szintén korai halálával a szatmári hitközségben. Mint amaz, ő is nagy jesivát tart, fenn és idejének jelentékeny részét a hagyományos szellemen növekedő ortodox zsidó ifjúság tanításának szentelte. Mint talmudista szaktekintély sokat foglalkozott a halachikus responzumokkal, amelyeket sajtó alá is rendezett és élete utolsó szakaszában is éjjeleket töltött e vallásirodalmi műve írásával. Mint tanácsadó mindenkor rendelkezésére állott a hozzáférhetőknak és ebben a tekintetben sem ismert határt az ő gyöngédsége. Amikor nem volt elfoglalva a jesivában, a nap bármely időszakában fogadta a jelentkezőket. Mint hitszónok, az elhunyt főrabbi világos, érthető stílusban, csaknem tiszta német nyelven tartotta előadásait, amelyek nagy intelligenciájáról, élettapasztalatokról és mély tudományosságról tettek tanúságot.

Nevéhez fűződik a talmudisták menzájának, valamint a Rejtett szegény beteget gyámolító egyesület és az első szatmári zsidó aggok menházának ala-

pitása. Hasonlóan jóakarattal támogatta a Saar Hatora Askenazi egyesület működését és az új askenazi imaház alapítását.

A szegények és elnyomottak hatalmas pártfogójukat vesztették el Grünwald Lázár főrabbinak, aki a maga személyére nézve a végletekig igénytelen volt és ugyszólván feláldozta magát a zsidó közért.

Grünwald Lázár halála nagy csapás a szatmári ort. hitközségre, amennyiben ezt igen kritikusan viszonyok között érte utól.

Mint ismeretes a múlt évi hitközségi választások melyreható differenciákat érleltek meg a hitközségi tagok különböző rétegeiben és a legutóbbi választás alkalmával kisebbségbe került blokk már hónapok óta szívós küzdelmet folytat a viszonyok változtatása érdekében.

Az egyre növekvő ellenzék már a nyilvánosság színe előtt is kijelentette elégedetlenségét a mai állapotokkal és a legutóbbi ellenzéki taggyűlés határozata alapján épen az elhunyt főrabbit kérte fel közvetítésre. A főrabbi eleget is tett az ellenzéki küldöttség óhájának és engedékenységre szólította fel a jelenlegi hitközségi vezetőséget. Ez alapon megindultak a közvetlen tárgyalások, amelyek azonban nem vezettek az ellenzék által kívánt engedményekre. A helyzet tehát az, hogy egymással farkasszeműetés a hitközség vezetősége és egy igen erős ellenzéki csoport, amiből még nagy meglepetések pattanhatnak ki.

Amikor tehát a hitközségben súlyos egyenetlenség van, a főrabbi váratlan halála valóságos csapászámba jön, mert hiszen ez olyan új problémákat vet a felszínre, amelyek megoldása az amugy is gyöngye lábba álló belbékét még jobban próbára teheti.

(dr. s. m.)

Családi dráma négy halottal Döblingben

Egy szőlőműves feleségével és két gyermekével halálba menekült a nyomor elől

Bécs, május 21. Ma éjjel borzalmas családi dráma történt Döblingben. Egy kis földszintes házikóban lakott Johann Márkus szőlőműves Mária nevű feleségével, aki szintén szőlőműves családból származik. A házaspárnak két fia volt, Hans és Fritz. A családnál lakott Márkus nővére, Héberné is, valamint egy béres. Márkus anyagi helyzete az utóbbi évek során a rossz termés következtében annyira megrendült, hogy a szőlőműves kénytelen volt birtokát nagyszegű jelzálogkölcsonökkel megterhelni. Emiatt több ízben panaszkodott is családjának és ismerőseinek. Tegnap este Márkus, mielőtt lefeküdt volna, azt a megbízást adta hébernének, hogy ma reggel öt órakor keltsen fel őt. A család aztán a hálószobába vonult vissza és azóta egyiküket sem lehetett látni. A béres ma reggel házába kopogtatva azt mondta, hogy senki sem jelentkezett. A béres végül felköltötte Hébernére, aki a ház másik szárnyában lakott és ketten egyesült erővel betörték az ajtót.

Már a konvhában intenzív gázszagot éreztek és amikor a konvhát a hálószobába léptek, hogy a gázrező gumicsöveiket két falba frissen furt lyukon keresztül a hálószobába nyulnak és a gázrező csapja nyitva van. Amikor beléptek a

hálószobába, Márkust egyik fiával az ágyban, Márkusnét pedig a másik fiával a másik ágyban holtan találták. Nyomban értesítették a mentőket, de az orvos a négy családtagból már csak a beállott halált konstatálhatta. A szörnyű családi tragédia előzményei Márkus rendezetlen anyagi viszonyaiban keresendők. A házaspár a gondok elől közös elhatározással menekült a halálba, míg fiaikat azok tudta és beleegyezése nélkül ölték meg. Márkus öngyilkossága előtt levelet írt, amelyben többek között a következőket írja: „Lehetetlen volt tovább élni... Nem bízom a lonság az, amit teszünk, hanem fél év óta előkészített dolog. Közös elhatározással, de derék, jó és becsületes gyermekeink tudta nélkül, nehogy ezeket is abba a nyomorba juttassuk, melyben mi vagyunk.”

Játékok,

Sportcikkek,

Reklámtulajdonok

EMIL SCHUSTER, CLUJ

URANIA mozgó

Henny Portenn legújabb filme

A rátartós asszony

Szalonyjáték, 7 felvonásban.

Monopol Concordia

szólásra, lent dr. pitja, hotek súlyborral szjukkal.

— A testileg élése és a megvalós a gettó sz elnyomva léte garaközöket s a többi közötti sz tesse erdegy a H körülhete

Dr. Ke az erdegy képviselt lépéseket siessen a az egyes amely el sem ké Dr. Sem méltányol az elhat alapján. adását, d javasaloja Dr. Tis Schwartz majd telk foglalja el a választó

Dr. Fiso az előbbi veszőly, a annyira ke elhangzott

— Akik lanak, — landóan társadalmi állandó m erőtlenvezo igen fontos vonalnak íjedjünk zsidó társasajtva, hagdömség, am mutatkozik ség, ami a bultság csujunket, ugy batik.

— Előttü masabb a valaha meg tése. A legny zuhaná neráció em ereje meghatjuk a v Ne essünk kezőleg, f egyedül ma ujjáéledés zsidó élet e életet. Az e nem kell. A szító részét sokkal fontoság életében Azzal vado vere a meg Ezeket az á

Min érdeke, drain

Garantált Hibamentes Cérna (Hör) Fűdeke cér Selyemfűző Női glazé Szarvasbőr szinben

Valamint cérnakeztyű Kötött nő szinben

Helios Vidéki megmánybelyeg

ismert művész) **avargo** Mon. Conc.

karattal támogatta... az egyesület mű... ázi imaház alapj...

omottak hatalmas... ek el Grünwald... a maga személyére...

nytelen volt és... magát a zsidó... lála nagy csapás... segre, amennyi... viszonyok között...

lt évi hitközségi... differenciákat... tagok külön... gubóbi választás... került blokk nár... zdelmet folytat a... érdekében.

lenzék már a nyil... kijelentette elő... állapotokkal és a... állapothozozata... yiles határozata... t forábit kérte... bbi elezet is tett... óhajának és en... a felja jelenlegi... Ez alapon meg... argyalások, ame... ettek az ellenzék... kre. A helyzet... sal farkasszem... sége és egy igen... miből még nagy... ak ki.

(dr. s. m.)

lottal

gyerme- elöl

gvik fiával az... pedig a másik... holtan találtak... mentőket, de... gnál már csak... állhatta. A szór... zményei Már... viszonyaiiban... a gondok elő... menekült a ha... tudta és bele... meg. Márkus... t írt, amely... tkezéseket írja:... élni... Nem bo... t, hanem fél... t. Közös elha... és becsületes... t, nehogy eze... uttassuk, mely

ertibutorok **STER,**

me ony ol Concordia

szólásra, aki üdvözi a gyűlésen megjelent dr. Fischer Józsefet, majd megállapítja, hogy a zsidó társadalmi szervezetek súlyos bünt követtek el, a Haggibborral szemben tanusított indolenciájukkal.

A mi célunk, -- mondotta -- egy testileg ép és egészséges zsidóság felnevelése és az ép testben ép lélek elvének megvalósítása a zsidóságban, mely addig a gettó szűk falai között görnyed háttal, elnyomva élt. Dr. Fischer József jelenléte garancia arra, hogy a megfelelő eszközöket meg fogja találni a Haggibbor s a többi zsidótársadalmi szervezetek közötti szorosabb kapcsolatot megteremtése érdekében, ha az nem történik meg, úgy a Haggibbor végső összeomlása elkerülhetetlen.

Dr. Kepes arra kéri Schwartz Miksát, az erdélyi Joint főtitkárát, hogy az általa képviselt hatalmas szervezetei teygen lépéseket arra, hogy ez az organizáció siessen a Haggibbor támogatására, mert az egyesület egy olyan eszmét képvisel, amely nélkül a zsidó nép reneszánsza el sem képzelhető.

Dr. Schwartz Miksa lelkes szavakkal méltányolja a régi vezetőség működését az elhangzott szakosztályi jelentések alapján. Nemcsak a feumentvény megadását, de a köszönet megszavazását is javasolja.

Dr. Tischler Elemér köszönetet mond Schwartz Miksának lelkesítő szavaikért, majd felkéri Fischer József dr.-t, hogy foglalja el az elnöki széklet és vezesse le a választásokat.

Fischer József beszéde

Dr. Fischer József hangsúlyozza, hogy az előbbi beszólások által hangoztatott vesély, a zsidó társadalom közönye nem annyira kétségbeesítő, mint ahogy arra az elhangzottakból következtetni lehet.

Aki egy zsidó intézmény élén áll, -- mondotta dr. Fischer, -- állandóan tapasztalhatják hogy a zsidó társadalmi élet, mint minden más élet, állandó mozgásban van. Ezer és ezer erőltető összemoszkodás következtében igen fontos mozgalmak ma a hullámvonalnak lejtős részén vannak. Megjeddünk mi ezért és dezertáljunk? A zsidó társadalom ma annyi gondtól van sújtva, hogy az a pillanatnyi nemtörődomség, amely a Haggibborral szemben mutatkozik, csak egy természetes jelenség, ami azonban nem ájulás még, kábultság csupán, de ha elveszítjük a fejünket, úgy eza a kábultság végzetessé válnak.

Előttünk egy példa van. A leghatalmasabb alkotás, amelyet a zsidó nép valaha megkezdett, Palesztina ujjáépítése. A legnagyobb lelkesedésből pillanatnyi zuhanásba jutott. De az új zsidó generáció emberfeletti kitartása és akaraterője meghozta a maga gyümölcsét s látjuk a válság már muló félben van. Ne essünk tehát kétségbe, hanem ellenkezőleg, fogjunk össze s ha a vezető egyedül marad ő se csüggedjen el, de az ujjáépítés magva maradjon meg, mert a zsidó élet egészséges és kitermeli az új életet. Az elmúlástól nekünk félnünk nem kell. A Haggibbor működése kiegészítő részét képezi népi életünknek, talán sokkal fontosabb missziót tölt be a zsidóság életében, mint más népnél a sport. Azzal vádolják az sidó népet, hogy fegyvere megalkuvás, harcmódora a futás. Ezeket az állításokat csak úgy cáfolhat-

juk meg, ha gyermekeinket új szellemben neveljük. Igérem, hogy a legnagyobb készséggel s örömmel fogom felkarolni a Haggibbor ügyét s a temesvári konferencián is szóvá fogom azt tenni.

Ezután dr. Fischer József kiküldi az új vezetőség választását előkészítő jelölő bizottságot, dr. Kepes Imre, dr. Fenichel József és Wesel Károly személyében. Öt perc múlva dr. Fenichel József ismerteti a jelölő bizottság javaslatát, amelyet a közgyűlés egyhangú felkiáltással vá-

lasztott meg.
Diszelnökök: dr. Tischler Elemér, Stotter Aladár, dr. Weiszburg Chaim.
Elnök: Biró Andor, társelnök Bernát Mór. Ügyvezető alelnök: dr. Erős Vilmos. Az új vezetőség többi tagjainak nevét helyszüke miatt lapunk holnapi számában közöljük.
A választások után dr. Fischer József buzdító szavakat intéz az új vezetőséghez, majd a közgyűlés az új vezetőségnek megadja a felmentvényt.

Biró Andor, az ujonnan megválasztott elnök elfoglalja az elnöki széket, megköszöni a beléje helyezett bizalmat és ünnepélyes fogadalmat tesz, hogy amennyiben a többi vezetőségi tagok támogatni fogják, minden tőle telhetőt megtesz a Haggibbor érdekében.
Dr. Tischler Elemér megígéri, hogy továbbra is mindenben segítségére lesz az új vezetőségnek, majd Biró Andor zárv szavai után a gyűlés véget ért.

Románia varsói követe Maniu kérésére Titulescuhoz utazott

Uj kombinációk kerültek felszínre a kormányutódlás kérdésében

(Bucuresti-Bukarest, május 21. Az Uj Kelet tud.) A főváros politikai berkeiben ismét mozgalmas az élet. A pártklubokban és egyéb politikai összejöveteleken állandóan egymást követik a kormányválságról szóló verziók. A legfrissebb meglepetés kétségen kívül a mai Curenitulnak az az értesülése, hogy ha a liberális kormány valóban lemondana, csakis egy Lupu-kabinet következhet. A lap ennek az értesülésnek alátámasztására megemlíti, hogy Lapedatu miniszter legutóbb Kolozsváron kijelentette, hogy Bratunu Vintila után nem következhet sem Maniu, sem pedig Averescu pártja. Maniu azért nem kerülhet kormányra, mert nem hajlandó a liberális párt feltételeit akceptálni. Averescu viszont már kétszer volt kormányon, de nem bizonyult megfelelőnek. Ezek után tehát egy harmadik, szimpatikus és munkaképes pártra van szükség és ez a párt

Lupu miniszter pártja lenne. Az optimista felfogással szemben, a melyek a kormány közeli lemondását remélik, a Curenitul azt írja, hogy Bratunu Vintila egyik bizalmasával közölte volna, hogy a liberálisok január elsejéig maradnak kormányon. Erre az időre azért van szüksége, mert nemcsak a kölcsönt akarja a kormány perfektuálni, hanem meg akarja szavaztatni a parlamenttel az első stabilizációs költségvetést is. Nem érdektelen Petrovici volt a veres kánus miniszternek az Adeverul-ban megjelent nyilatkozata, mely szerint a jelenlegi krízisnek két megoldása lehet. Az egyik megoldás egy nemzeti koncentrációs kormány, a másik pedig egy tiszta néppárti kabinet. Ezekről a kombinációktól függetlenül a nemzeti parasztpárt végre akarja hajta-

ni azt a titkos kormányellenes taktikát, amelyet eddig még joformán senki sem ismer. A párt szűkebbkörű intézőbizottságát még ezen a héten összehívják, hogy megbeszéljék a gyulafehérvári határozatok keresztülvitelét. Ezzel kapcsolatban nagy feltűnést keltett és különféle kombinációr adott alkalmat az a körülmény, hogy Cita Davila varsói kövél Bukarestbe érkezett. Tudvalevő ugyanis, hogy Cita Davila, aki a liberálisok és a nemzeti parasztpárt közötti megegyezés híve, jelenleg is be van irakozva a nemzeti parasztpártba. A varsói kövél vasárnap délután Sanremóba utazott Titulescuhoz és ez keltette Bukarestben a legnagyobb feltűnést. Egyes verziók szerint Cita Davila egyenesen Maniu megbízásából látogatja meg a külügyminisztert, akivel igen fontos tárgyalásai lesznek a belpolitikai helyzettel kapcsolatban.

Kun Béla nagyon ideges bécsi cellájában

Lassan halad a vizsgálat. Végső fokon az osztrák igazságügyminiszter dönt Kun Béla kiadatásáról

Bécs, május 21. Noha minden illetékes tényező azt szeretné, hogy ha Kun Béla ügye mielőbb dűlőre jutna, nem lehet arra számítani, hogy két-három hét előtt döntés lesz az ügyben, mert a lefoglalt akták, levelezések és táviratok áttanulmányozása és a hieroglifik megfejtése hosszú időt igényel. Az eddigi vizsgálat alapján az ügyesség Kun Bélát államellenes titkos szövetekezéssel és a visszatérési tilalom megszegésével vádolja. Jogász körökben nagyon eltérő a vélemény arra vonatkozólag, hogy lehet-e Ausztriában titkos szövetekezés címén ebben az esetben vádat emelni, mert az osztrák törvénykönyv szerint a titkos szövetekezés vádját az tetélezi fel, hogy a titkos szövetekezés az ellen az állam ellen irányuljon, amelyben a letartóztatás történt. Már pedig a lefoglalt aktákból ez nem mutatható ki. Ha ez a vád elesik, akkor Kun Béla ügyének el bírálására a járásbírószék illetékes, ha azonban a vádtanács fentartja a titkos szövetekezés vádját, akkor Kun Béla a törvényszék elé kerül.

rü vita indult meg ezzel kapcsolatban. Ebbe a vitába most beleszólt az osztrák nagy német párt hivatalos lapja és közleménye döntő jelentőségűnek látszik, mert Ringhofer igazságügyi-

niszter közel áll pártja lapjához és bizonyos körök szerint ahhoz a cikkhez is, amely szerint a magyar igazságügyi hatóságok által felsorolt gylkosságokat nem lehet politikai jellegű bűncselekményeknek tekinteni. Azokkal a hírekkel szemben, hogy Kun Béla a fogságban éhségstrájkot kezdett, azt jelentik, hogy éppen ellenkezőleg, Kun Béla jól táplálkozik, de most már nagyon ideges. Sok jel vall arra, hogy igaz az a feltevés, amely szerint Kun Béla nem önként, a maga jószántából utazott el Moszkvából, hanem ott izzott lábát alatt a talaj, amióta Trockijékat száműzték.

Példátlan érdeklődés mellett zajlott le a kolozsvári cionista delegátusválasztás

(Cluj-Kolozsvár, május 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap zajlott le a kolozsvári delegátusválasztások a júniusban összeülő cionista konferenciára. Kolozsvár zsidó közéletében példátlanu áll az a nagy érdeklődés, amely a cionista delegátusválasztás iránt megnyilvánult, amit kétségtelenül a zsidó nemzeti gondolat megizmosodása jelének kell tekinteni. Több mint ötszáz szavazatot adtak le, ami azt jelenti, hogy a kolozsvári zsidó társadalom legjelentősebb része aktív részt vett a választáson. Két lista vette fel egymással a küzdelmet. Az 1-es számú lista a klacionisták jelöltjeit foglalta magában és a lista érdekében főleg a Barissziáus ifjuság fejtett ki lelkes és intenzív propaganda munkát. A 2-es számú listán a progresszív és baloldali elemeket képviselő Hitachdut csoport jelöltjei szerepeltek, akiknek érdekében viszont az Ezra ifjusága agitált odaadó buzgósággal. A választás délelőtt 10 órakor kezdődött az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség helyiségeiben és a választás megkezdésétől egész a késő esti órákig soha nem látot mozgalmas képet nyújtott a Szövetség tájéka. Autókon és fogaton szállították az ifjusági szervezetek

tagjai a sékelfizetőket a választási urnák elé. A választási bizottság, amelynek elnöke Klein Elijabu rabbi, tagjai pedig Boskovits Dezső és Niemberger Ernő voltak, igen lelkiismeretesen végezte munkáját. Az eredetileg délután hat órára mgállapított szavazási zárórát este kilenc óráig kellett meghoszszabbítani a szavazatok nagy száma miatt. A szavazatok összehámlálása kilenc óra után kezdődött, amelynek eredménye általános meglepetést keltett. A leadott 507 szavazatból a 1-es számú lista 253 szavazatot, a 2-es számú lista pedig 254 szavazatot kapott. E választási eredmény alapján a 17 kolozsvári delegátus közül 9 a Hitachdutot, 8 pedig a klacionistákat illetné.

Értesülésünk szerint a klacionisták több Hitachdut-szavazatot megsemmisítését fogják kérni a főválasztási bizottságtól mert azoknak leadói még nem érték el a választási szabályzatban előirt korhatárt. Amennyiben a főválasztási bizottság helyet ad a petíciónak, úgy az egy szavazattöbbséggel elért mandátum a klacionistáknak jut.

Hirdessen az Uj Keletben

Mindenkinek
érdeke, hogy olcsó harisnyá-
áruháznál meggyőződjön!

Garantált tartós flórhárisnya	Lei 79.-
Hibamentes tartós selyemhárisnya	75.-
Cérna flórhárisnya	69.-
Fildéko cérnahárisnya	110.-
Selyemfényű muslinhárisnya	140.-
Női gátlaszkeztűk	210.-
Szavabőr keztűk, fehér és sárga színben	280.-

Valamint férfi harisnyák, női és férfi cérnakeztűk melyek leszállított árákban.

Kötött női koscztűmök gyönyörű színben 1200- leltől feljebb.

Helios Aruház, Főter 7.
Videki megrendeléseket posta- vagy okmánybetyeg beküldése ellenében is eszközünk

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánorsági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utannyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

— Elena Penescu-Licu ősnálló táncestéye a kolozsvári Román Operában. Tegnap este a kolozsvári Román Operában gálans ünnepség zajlott le, melynek keretében az Opera nagyon tehetséges primaballerinája: Penescu kisasszony tartotta meg bucsufellépését. Coppéliája, mint az eddigi előadásokon is bájával, a koreográfiai mozdulat tisztaságával és vonzó artiztikumával hatott a közönségre, melynek elragadtatása spontán volt. Ez a fiatal, tehetséges művészetét a legújabb forrásból meríti: benső harmóniából, kedvességéből, érzékeny formaérzékből és nagyon intenzív muzikáltságból. Testi adottságai pedig direkt predestinálják a nagy tárcművésznök karrierjére. Melleste az összes többi szereplők is excelláltak. Különösen Horváth Géza, aki művészetének legjavát nyújtotta és nagyban hozzájárult az est sikeréhez.

— Harmsworth lord látogatása a magyar parlamentben. Budapestről jelentik: Harmsworth lord tegnap este százterítékes vacsorát adott a magyar sajtó tisztelőire, amelyen nagy beszédet mondott. Ma délelőtt féltizenkétkor Harmsworth lord és kísérete a magyar parlament elé érkezett, melynek előcsarnokában Zsitvay elnök fogadta a lord üdvözlését. Ezután végigvezették a képviselőházhoz és a kupolacsarnokhoz ahol Wlassits elnök francia nyelven üdvözölte. Főlegykor Harmsworth megérkezett a feartartott karzatra, ahol a létebe öltözött összes képviselők hangos éljenzéssel és tapsal fogadták. Sándor Pál félbeszakította appropriációs hozzászólását és Harmsworth lordot üdvözölte, hangsúlyozva, hogy Magyarország volt mindig az állam, amelyet a keleti veszedelmek legtöbbször sújtottak, de amelyeket mindig feltartóztatott. Európa, mely civilizációjának védelmét és fenmaradását neki köszönheti, hamarosan megelégedett a háláról. Az ülésen jelen voltak a kormány összes tagjai, ezenfelül Apponyi Albert is.

— Eljegyzés. Neulender Herminkét Vitkáról (Magyarország) eljegyezte Fischmann Jantel Ruscova. (Minden külön értesítés helyett.)

— Öngyilkosság. Déváról jelentik: Dobondi Gergely, szászvárosi 23 éves pincér a napokban lakásán felakasztotta magát. Levelet nem hagyott hátra s így az öngyilkosság oka ismeretlen. A szerencsétlen fiatal ember öreg édesanyjának egyetlen támogatója volt.

— Szétszedik a Brément és hajón szállítják el Greenly Islandból. Newyorkból jelentik: Saint Johnsból eredő értesülés szerint Melchior phóta, aki szombaton éjtőrnnyóval ereszkedett le Greenly Island szigetén lévő Brémenthez, vasárnap megkísérelte a repülőgéppel a startot. Alig emelkedett fel azonban, a gép visszazuhan a jégre, melynek következtében a Brément anynyira megsérült, hogy az újabb start lehetetlenné vált. A Brément alkatrészelt így valószínűleg szétszedik és hajón szállítják el.

— 50 munkás élve eltemetve. Brownsvilleből jelentik: Egy pensilvániai bányában tűz ütött ki, majd a tűz következtében robbanás történt. A beomló tárnákban 150 ember van elzárva a világtól. Eddig husz holttestet ástak ki a romok közül. A bezárt munkások megfogtatás után közölték, hogy elég levegőjük van a tárnákban várni addig, amíg kimentik őket.

— A vihar nagy kárt tett a champagne szőlőkben. Párisból jelentik: A Szajna departementben borzalmas szél vihar dühöngött. Az orkán átterjedt a szomszédos megyékbe és a világhírű champagne szőlőkben roppant károkat okozott. A kárt ötvenmillió franknál is többre becsülik.

Ma reggel hirtelen meghalt Románia budapesti követe

BUDAPEST, május 21. *Stircea Traian, Románia magyarországi követe, aki tegnap éjjel érkezett vissza Bukarestből, ma reggel hirtelen meghalt. Halálát szírbaj okozta. A követet egy bécsi és egy bukaresti tanár két évvel ezelőtti a Pajor-szabatáriumában megoperálta és azóta állandóan gyöngékedett. Stircea angina pectoralisban szenvedett, amely ma reggel egy erős rohammal halálát okozta. Az elhunyt Stircea követről a budapesti lapok melegen emlékeznek meg. A Nyolc-órai Újság azt írja, hogy Stircea Budapesten sok tisztelt és barátot szerzett szimpatikus egyéniségével. Hivatalos ügykötését nehéz időkben is mindig tapintatosan, sok megértéssel s jóindulattal látta el s mindig igyekezett az ellentétek elsimítására és csökkentésére.*

Dr. Boross Györgyöt egyhangulag választották meg unitárius püspökké

(Torda, május 21. Az Uj Kelet tud.) A régi hagyományoknak megfelelően az unitáriusok az elhunyt Ferencz József püspök helyébe Tordán választották új püspököt. A tordai városházán ugyanis márványtábla örökíti meg azt a törvényhozói ténny, amikor 1568-ban Erdély törvényhozái kimondották, hogy a törvény előtt a protestáns egyházakat ép úgy elismerték bevett felekezetnek, mint az addig uralkodó római katolikus vallást. A vallásszabadságnak ebben a városában folytak le mindig az unitáriusok püspökjavasztása.

A választást szombaton a Ferencz József emlékére rendezett ünnepségek előzték meg. Dr. Borbély István kollégiumi igazgató tartott magasan szárnyaló és eszmékben gazdag emlékbeszédet a nagy főpásztor felett. Ezután énekszámok következtek, majd Pálffy Márton tanár szavalt a Ferencz József emlékeztére írt ódáját.

A vasárnapi püspökjavasztás reggel kilen órakor zajlott le a zsinati püspökjavasztó ülésének keretében. Nagyszámú közönség hallgatta Ferencz Géza főgondnokot, aki közölte, hogy a zsinati ülésnek egyetlen pontja az új püspök megválasztása lesz. A szavazászedő

bizottság elnöke Guido Béla esperes, tagjai pedig Nagy Árpád és dr. Demeter Lőrinc felügyelők voltak. Mielőtt a szavazás megkezdődött volna, dr. Kiss Elek teológiai dékán, az egyik jelölt, bejelentette, hogy az egység dokumentálása érdekében mindnyájan szavazzanak dr. Boros Györgyre, aki évtizedeken át, min püspöki főjegyző, odaadó és lelkes munkatársa volt a néhai püspöknek. Kis Elek szavait lelkes taps és éljenzés fogadta, mire megkezdődött a szavazás. Tíz percnél tovább nem is tartott az egész processzus. A zsinati főtanács tagjai 213 szavazatot adtak le. Ebből 203 szavazatot esett dr. Boros Györgyre. A többi szavazólapot fűresen adták be.

A szavazás után a választási helyiség előtt varakozó tömeg lelkes hangulatban ünnepelte dr. Boros Györgyöt, aki elé a hölgyek virágokat dobáltak. Az új püspök a választás után megalótt beszédében köszöntö meg a zsinati főtanács bizalmát. Később a nagy unitárius templomban külön istentisztelet volt, majd hivatalos üdvözlések következtek. A választást este bankett zárta le, amelyen az új püspök a királyra és a régenstanácsra emelte poharát.

— Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség delegátusválasztása. Az erdélyi központi választási bizottság ezúton ajánlja figyelmébe mindazoknak a választokerületnek, ahol a választásokat még nem folytatták le és ahol nem rendelkeznek olyan jelöltek fölött, akik a temesvári konferenciára ténylegesen elmennek, hogy válasszanak a következő temesvári cionisták közül, akik hajlandók a konferencián mandátumot vállalni: Drexler Jenő, Delmár Gyula, dr. Faber Márk, Fhurmaen József, Guttfreund Emil, Drucker Fani, Olié Margit, Holländer Miksa, Kaufheil Ernő, Kaufheil Géza, Körner Mór, Mannheim Lajos, Merbl Arnold, Reich Adolf, Schön István, Schnabel Leó, Schnabel Mór, dr. Termer József, dr. Weisz Imre Salamon László és Wohstein Lipót.

— Orvosi hír. Dr. Sonnenwirth Ferdinánd belgyógyász és dr. S. Eisler Melitta bőrgyógyász és sebész-kosmetikus rendelőiket áthelyezték a str. Juliu Maniu (Szentegyház-u.) 8. számú ház emeleti helyiségébe, (bejárat str. Vlahuta (Bólya-u.) felől).

— A négyesület közgyűlése. A Kolozsvári Izraelita Jótékony Négyesület vasárnap délután tartotta a tagok élénk részvétele mellett évi közgyűlést. A gyűlést Weisz Béláné alelnök nyitotta meg szívélyes üdvözlő szavakkal. Dr. Kepes Imre titkár jelentésének felolvasása és tudomásulvétele után dr. Eller Mátyás főbbi megindító beszédében emlékezett meg a tavaly elhunyt farkasról Fischer Vilmos nérol, ennek az egyesületnek első elnökéről, akinek nevére a napokban fizettek be egy 50.000 lejes alapítványt. Kegyeletesen emlékezett meg továbbá a nemrég elhunyt Grün Lázárról, aki egy a négyesület javára tett négyszázezerlejes alapítványával tet-

te nevét felejtethetlenné a város jótékonyági életében. Végül Heves Vilmos nérol mondot átérzet meleghangu nekrológot. Indítványára a régi tisztikart és választmányt újra megválasztották, az elnöki tisztséget továbbra is függőben tartva. Az illést dr. Neufeld Jenőné talpraesett beszédével zárták.

— Ellopták a jugoszláv pénzügyminiszter autóját. Belgrádból jelentik: Szerdán délután egy vakmerő tolvaj ellopta Markovics Bogdán pénzügyminiszter autóját. Az autótolvaj után fiam re illő hajszá indult meg Belgrád utcáin és végül is sikerült elfogni. Markovics Bogdán pénzügyminiszter autóját a soffőr szerdán délután a pénzügyminiszter háza elé állította és miután dolga akadt az épületben, egy pillanattig felügyelet nélkül hagyta a kocsit. Amidőn visszatért a házból, a legnagyobb meglepetéssel vette észre, hogy az autót valaki elhajtotta. A megijedt soffőr nagy lármát csapott és kiál-

tozásra a járó-kelők üldözöbe vették az autót. A tolvaj végig száguldott a legforgalmasabb utcán, ahol ekkor már egész tömeg verődött össze az üldözők közül. A Krnja Alekszandra-uccánál az autótolvaj látta, hogy nem menekülhet tovább és ezért cselhez folyamodott. Hirtelen megállította a kocsit és ott hagyta az autót és futásnak eredt. A esendőrök azonban nem adták fel az üldözést és mintegy ötpernyi izgalmas hajszá után, sikerült elfogni az autótolvajt egy munkáskínézési fiatalember személyében. A pénzügyminiszter autójának tolvaját előállították a rendőrségre.

— Két hajó összeütközött a triestri kikötőben. Triesztből jelentik: Ma éjszaka a triestri kikötő bejárata felől és vészjelzések hallatszottak. A jízések magyarázata az volt, hogy a Rey nevű norvég szénszállító hajó összeütközött a Val nevű jugoszláv teherhajóval és az azonnal elsüllyedt. A Val egész legénysége még idejében a tengerbe vetette magát és megmenekült.

— Vakmerő betörők kirabolták a prágai Nemzeti Múzeumot. Prágából jelentik: Szombaton éjszaka a prágai Nemzeti Múzeumban vakmerő betörők jártak. A betörők rengeteg arany- és ezüsttárgyat, valamint értékes élfánt csont faragványokat vittek el a múzeumból. A rablott tárgyak értékét fel sem lehet becsülni. Miután az értékes ritkaságokat a rablók Csehszlovákiában valószínűleg nem bocsáthatják forgalomba, hanem bizonyos gyanu szerint Amerikába akarják átvinni, a határokat élesen figyelik.

— Hamburgban néhány hordó mérgező gáz felrobbanása következtében gázmaszkkal kellett ellátni a lakosságot. Hamburgból jelentik: Tegnap délután a kis tőben borzalmas robbanás explo dált néhány hordó mérgező gáz. A robbanásnak három halottja van. A gáz fert maradt a levegőben s a város fölött terjedt, aminek rengeteg megbetegedés az eredménye. A betegek közül az este folyamán hárman meghaltak. A tűzoltóság ammóniák-gázokkal próbálta eloszlatni a mérges gázokat. Berlinből sok vagon gázmaszkot rendeltek a lakosság számára. A felrobbant gáz a legborzalmasabb hatású mérgezőgázok közül való, amellyel a háborúban az ugynevezett sárgakeresztes gránátokat töltötték.

— Orvosi hír. Dr. Nasch Endre orvos bécsi tanulmányutjáról visszatérve átvette Dr. Láng H. rendelőjét és megkezdte fogorvosi és száisebészeti rendelést Désen, Str. Reg. Ferdinand No. 9. (Bethlen Gábor-u.)

— Köszöntnyilvántás. Mindazon jó barátoknak és ismerősöknek, akik felejtethetetlen, drága feleségem elhunyt alkalmából részvétükkel fájdalomukat enyhíteni törekedtek, hálás köszönetet mond Heves Vilmos és családja.

— Mindenki rendel most sorsjegyet az új osztálysorsjátékra. A mesés nyerevényrekordjáról a külföldön is népszerű Frits Dörge-bankháznál Wien, I.C. Kärntner Strasse 43. A sorsjegyek ára: 1/1-800, 2/400, 3/200 lej. Megbízásokat azonnal feltétlen biztos és diszkret módon teljesít.

Kedd.
Hed
m
n
no
A
M
B
a
ré
ju
Ötven
egy nem
egyen let
jelent.
A bud
rének vo
tagok, ak
tül tekin
gunk nap
talság raj
az érte
tuk el ma
művének
el a söhe
künk ho
kedzett id
ujjászule
lépett.
A bud
évvel ezel
gyarorszá
avantgard
ével a fe
fellépte u
ben csatl
hoz és es
öntudat i
alakulása
akik ross
vagy a va
a zsidó be
akarták
zsidóság
menő eszm
bea aktív
hivatalos
egységesen
kabea álta
részt közjo
ságokkal
időben kap
zsidó jövő
ságát.
A budap
pesti zsidó
tulajdonké
egyetemi b
Zsidó Ifja
gyanánt ke
ideológiai
lációs felfo
bit hirdető
lében rövid
Zs. I. E.
amely itt-é
gatást is é
enfant ter
amely sok
méltóságok
pítői ugy
csen hely
delme alatt
és inkább k
lanságnak
különtermé

Buton
határozottuk
munkasait
olesó
Bösendorfi
ness
zong
akar vá
Marosvá
Szék
hatalmas
tek k

Heddad Makkabea

A budapesti „Makkabea” cionista egyetemi hallgatók köre június hó 17-én ünnepi fennállásának 50. szemeszteri jubileumát. Az előkészítő bizottság felkéri a Makkabea volt tagjait, hogy címüket közöljék a rendezőseggel. Budapest, VI., Király-ucca 36 és a jubileumon okvetlenül vegyenek részt. Ebből az alkalomból közöljük az alábbi visszaemlékezést.

Ötven szemeszter, huszonöt esztendő egy nemzet életében arasznyi idő, de az egyenlőben huszonöt év nagyon sokat jelent.

A budapesti Makkabea első szemeszterének volt együtteséből még életben levő tagok, akik huszonöt év távlatán keresztül tekinthetünk vissza aranyos ifjúságunk napsugaras idejére, amikor a fiatalság rajongó lelkesedésével, de egyúttal az érettség komoly dacosságával köteleztük el magunkat a zsidó nép regenerációs műveinek halás köszönettel mondhatjuk el a söhechjanu-t, mert megadatott nekünk, hogy fiatalkorunk lelkünkben lelkelzett ideálja, örök-ifju zsidó népiünk újjászületése a megvalósulás stádiumába lépett.

A budapesti Makkabea körül huszonöt évvel ezelőtt tömörült ifjúság volt a magyarországi zsidóság ifjúságának ama avangárdája, amely habár csak hét évvel a felejtethetlen Herzl Tivadar dr. fellépte után, de még mindig kellő időben csatlakozott a cionista mozgalomhoz és esküdött örök hűséget a zsidó öntudat ideáljainak. A Makkabea megalakulása hadüzenet volt mindazok ellen, akik rosszul értelmezett hazafiságból vagy a vallás védelmének jelszava alatt a zsidó becsület ügyét mesterségesen kiakarták rekeszteni a magyarországi zsidóság minden rétegéből. Évtizedekre menő eszmei harc indult meg a Makkabea aktivitásával, egyrészt a zsidóság hivatalos fórumival szemben, amely egységesen igyekezett visszaverni a Makkabea által beindított ostromot, másrészt közjogi elismertetése végett, hatóságokkal szemben, amelyek utóbbi időben kapituláltak és elismerték az új zsidó jövőért való munka létjogosultságát.

A budapesti Makkabea, mint a budapesti zsidó egyetemi hallgatók egyesülése tulajdonképp az első budapesti zsidó egyetemi hallgatói alakulat, a Magyar Zsidó Ifjak Egyesületének secessiója gyanánt keletkezett. Létre hozta az az ideológiai diferencia, amely az asszimilációs felfogás és az új zsidó jövőben való hit hirdetői között a M. Zs. I. E. keblében rövidesen megnyilatkozott. A M. Zs. I. E. volt a „jó fiúk” társasága, amely itt-ott még egy kis hivatalos círogatást is élvezett, míg a „Makkabea” az „enfant terrible” szerepét töltötte be, amely sok borsot tört a hivatalos zsidó méltóságok orra alá. A Makkabea alapítói úgy érezték, hogy számukra nincsen hely a hivatalos asszimiláció védelme alatt működő ifjúsági alakulatban és inkább kitették magukat a hajléktalanságnak — eleinte a Royal kávéház különtermében tartották az összejövete-

CORSO

Premier

Véres rózsák

Premier

Dráma az emberiség legnagyobb katalizmájából. — Főszereplő **Lillian Dalf-Havis.** — Jegyek elővételben megválthatók. **Telefon 3-88.** A felvételeket a világhírű párisi Gaumont-gyár készítette

leket — és az anyagi nehézségeknak, mindent örömmel és lelkesen vállaltak, mert fűtötte őket az igazság tudata és hatalmas ereje.

Az egyesület léte, elismertetése és az általa hirdett igazság terjesztése érdekében vívott eszmei küzdelmek eredménye abban mutatkozott, hogy a Makkabea évek hosszú során egész gárdáját nevelte fel az intelligens zsidó ifjúságnak és a zsidó reneszánsz számára oly erőket konzervált, amelyek máskülönben veszendő értékei lettek volna a zsidó népi munkának, míg a Makkabea által szár-

nyokra bocsájta kellő pillanatban legjobb szervező munkásai lettek az új erőre kapott világmozgalomnak.

Amellett, hogy a bekövetkezett események által is igazolt helyes irányban vezetette a zsidó ifjúság tekintélyes részét, a budapesti Makkabea fentartója volt a zsidó nemzeti munka keretének, amelyben közvetlenül vagy közvetve részt vett minden zsidó nemzeti egyesület megalakításában. Az utódállamok területén az elcsatolás óta alakult ily zsidó egyesületek alapítói sorában mindenütt ott találhatjuk a budapesti Makkabea

volt tagjait és kétségtelen, hogy az erdélyi zsidó nemzeti mozgalom alapítói és irányítói között is oroszlanrészt illeti a volt makkabeistákat.

Szép és érdemelt ünnepet rendez a Makkabea 50-ik szemesztere alakmájából. Ez az ünnep alkalom lesz arra, hogy seregszemlét tartson a háború és az idő vihara által megritkított sorai felett, hogy tiszteletet adjon az elköltözött tagok emlékének, akik meglevő tagjai az új zsidó jövőért való áldozatos munka szeretetében összeforrva új erőt és lendületet merítsenek ebből a szép ünnepből a további munkára, hogy minden Makkabeus a maga körében még fokozottabb tevékenységgel siessen a nagy országépítő akció támogatására. A Makkabea szép multja egy még szebb jövő előkészítésére kötelez.

Dr. Stern Món

A német nemzetiek attól tartanak, hogy a szocialisták megegyeznek a kommunistákkal és módosítani fogják az alkotmányt

Páris, május 21. A német választásokkal kapcsolatban az egész párisi sajtó egyöntetűen nagsulyozza a baloldali pártok győzelmét.

A „Populaire” kijelenti, hogy Franciaország legfőbb kívánsága teljesült azáltal, hogy a német szocializmus megerősödve került ki a küzdelemből, ami a népek közlekedésének politikáját és győzelmét jelenti.

Az Ere Nouvelle megállapítja, hogy külpolitikai téren haladéktalanul folytatandó a német-francia közlekedés megkezdését.

A német választások eredményeképpen a Marx-kabinet holnap benyújtja lemondását. Valószínű azonban, hogy egyelőre megbízzák a kormányzás továbbvitelével. Az új kormány kinevezése nagy

nehézségekbe fog utközni, mivel a szocialisták nem sok hajlandóságot mutatnak arra, hogy a polgári pártokkal koalícióba menjenek.

A súlyos vereséget szenvedett nacionalisták tartanak attól, hogy a szocialisták összefognak a kommunistákkal és összehozva a kormányalkotáshoz szükséges kétharmad többséget, alkotmánymódosítást visznek véghez.

A szavazatok utána számlálásánál kiderült, hogy a néppárt szavazatai csak 286.337-re rúgnak, ami 44 mandátumnak felel meg.

Reggel félhét órakor a Wolff távirati iroda megközelítő pontossággal a következőkben adja a választások végeredményét: 4 kerületből még hiányzanak az

adatok. Leadtak összesen 30 millió 536.039 szavazatot, amelyből a szociáldemokratákra 9 millió 27.816 szavazatot esik, így tehát a szocialisták 150 mandátum birtokában vannak. A nemzeti párt 4 millió 344.583 szavazatot kapott 72 mandátummal, a centrupárt 3 millió 612.700 szavazatot 60 mandátummal, a néppárt 2 millió 663.037 szavazatot 52 mandátummal, a kommunisták 3 millió 8066 szavazatot 51 mandátummal, a demokraták 1 millió 495.238 szavazatot 25 mandátummal, a gazdasági pártiak 1 millió 366.623 szavazatot 23 mandátummal, a bajor néppártiak 942.749 szavazatot 16 mandátummal, a nemzeti szocialisták 777.860 szavazatot 13 mandátummal, a baloldali kommunisták 76.885 szavazatot (semmi mandátum), egyéb pártok 2 millió 716.717 szavazatot.

Kigyuladt és lezuhant a Spad 61 jelzésű repülőgép

A gépet vezető őrmester ejtőernyőn akart menekülni, de halálra zúzta magát. Harmincezer ember nézte végig a baneasai repülőmitinget

(Bucuresti-Bukarest, május 21. Az Uj Kelet tud.) Vasárnap nagy propagandánappal volt a repülőgép kiépítése érdekében. Az e célra rendezett ünnepségek programjában szerepelt két francia repülő is, Costes és Le Brix is, akinek a déli órákban kellett volna megérkeznie. A francia vendégek fogadtatására egy öt repülőgépből álló flotilla indult el Bukarestből. Buftea közűs mellett azonban az egyik román gépet súlyos szerencsétlenség érte. Eddig még ki nem derített okból a Spad 61 jelzésű repülőgép, amelyet egy őrmester vezetett, kigyulladt. Az őrmester eleinte lokalizálni igyekezett a tüzet, de amikor látta, hogy a gép menthetetlen, ejtőernyőjével kiugrott a gépből. Szerencsétlenségére azonban a nagy sietségben elfelejtette elvágni azt a zsinórt, amely az ejtőernyőt a géphez kötötte és így, amikor a gép felrobant motórral a földre zuhant, az őrmester is leesett és halálra zúzta magát.

A másik négy gép közül az egyik a szerencsétlenül járt repülőgépemmel visszatért Bukarestbe, két gép pedig a francia repülők elé ment. Costes és Le Brix este nyolc órakor érkeztek meg a fővárosba, ahol óriási lelkesedéssel fogadták a baneasai repülőtéren összegyűlt 30 ezer főnyi közönség.

A repülőszerencsétlenség ügyében megindított vizsgálat megállapította, hogy a pilóta-őrmester a szigorú rendelkezések da-

cára több loopingot produkált, eközben a benzin motorjából kifolyt és felgyújtotta a gépet. Holttestét a gép közelében megtalálták. Az ejtőernyő a géphez maradt kötözve, ami arra vall, hogy a pilóta ijedteben kugrott a gépből, anélkül, hogy az ejtőernyőt használatba vette volna.

A baneasai aerodromban egyébként tegnap nagy aviatikai meeting volt 30.000 néző jelenlétében. Gyönyörű idő kedvezett a mutatványoknak, amelyeket Horn Junkers pilóta és Negrescu Fikker gépeivel vezetett be. Azután handicap verseny következett Butulescu kapitány (Botez), Opris főhadnagy (Fahrman), Rutza főhadnagy (Morn), Zgaberce őrmester (Dehavilland), Popescu őrmester (Morano), Christescu főhadnagy (Potez), Dodani őrmester (Fokker), Naldinescu főhadnagy (Kaudron), Popescu kapitány (Grondon) és Parvulescu főhadnagy (Spad) vettek részt. Az első díjat Opris főhadnagy, a másodikat Naldinescu, a harmadikat pedig Parvulescu főhadnagy nyerte meg. Ezután az újságírók helyet foglaltak a

Fokker és Junkers gépeken és számos körrepülést végeztek. Heinricke ejtőernyővel csodálatos mutatványokat mutatott be, amelyek ejtőernyőjének kitűnő szerkezetét nyilvánvaló tették. 8 órakor este érkeztek a repülőterre Costes és Le Brix, a világhírű francia repülő, akiket rendkívüli lelkesedéssel fogadott a nézőközönség, valamint a polgári és katonai aviatika képviselői és tiszteletükre elneveltek a Marsaillest. A meetinget ma folytatják.

Arban, ujdonságokban minőségben utolérhetetlen az „IDEAL” nőkalapszaton C. Reg. Ferd. 8. férfi és női kalap formák, alakítások, száma átvarrások 48 óra alatt a legújabb divat szerint, gyárt arban készülnek. Eredeti Banco és Panama modellek

Hirdessen az Uj Keletben

1 mtr sima angol zefir ruhákra L. 39 Szabó Jenő divatkülönleges-ségek nagyruházában, Cluj

Butorárszállításra

natároztuk el magunkat, hogy üzemünk munkásait foglalkoztathassuk, ha tehát

olsó és jó butort

Bösendorf, Stingl, Wirt, Productivgenossenschaft és Hoffmann

zongorát, pianinót,

akár vásárolni, de sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg

Székely és Réti

butorgyár rt.

hatalmas aktárait, Hiteképes egynépek kedvező üzleti feltételek

GYERMEK Este
000 000
szöbe vették
szárguladt a
ol ekkor már
ze az üldö-
ndra-ucca-ál
em menekül-
ez folyamo-
a kocsi és
ásnak eredt.
adták fel
peroni izgal
elfogni az
észeti fiatal-
zgyűminisz-
kültötők a
t a tricszt
k: Ma új
ata felül és
A jlzések
a Rey nevű
zelltközött a
jóval és ez
részt legény-
be vetette
rabolták a
Prágából is
a prágai
erő betörők
arany- és
békés életét
el a mur
értékét fel
az értékes
hiszlovákia-
thatják for-
gyanu szem-
mi, a hará-
hordó mér-
zében gáz
lakosságot
ap delután
más explo-
z. A robba-
A gáz ferr
A gáz ferr
A gáz ferr
megbeteg-
k közül az
háltak. A
kai pró-
zokat. Ber-
t rendelték
bant gáz a
érgesszágok
oruban az
gránátokat
ndre orvos
zatérve át-
ét és meg-
szeti rende-
dimand No.
ndazon jó
k, akik fe-
elhunytá
idalmunkat
közönetet
dja.
rsjegyet az
és nyere-
is népsze-
Wien, T.C.
gyek ára:
Megblzá-
s és dísz-

Badulescu államtitkár és Kaufmann Oszkár tegnap Párisba utaztak a kölcsön ügyében

Ma, vagy holnap Antonescu is visszatart a francia fővárosba

Páris, május 21. Moreau, a Francia Bank kormányzója és kormányzóhelyettese rövidesen Rómába utaznak, hogy az Olasz Bankkal tárgyalásokat folytassanak. A főbbi jegybankhoz hasonlóan a lej stabilizálása ügyében.

Ezzel párhuzamosan a lejstabilizáció kölcsönre vonatkozó tárgyalások a Német Birodalmi bank kormányzójával is tovább folynak. Az olasz jegybank bekapcsolódása a kölcsönperpektuálási akcióba jelentősen befolyásolhatja a kölcsön ügyet Romániára nézve kedvező kime-

netelét.

Bukarest, május 21. Victor Badulescu pénzügyi államtitkár vasárnap délután Kaufmann Oszkár, a Banca de Credit Român vezérigazgatójának társaságában Párisba utazott a kölcsöntárgyalásokkal kapcsolatban. Victor Antonescu, aki két napig vidéken tartózkodott, visszatért a fővárosba, és ma, vagy holnap ugyan-csak Párisba utazik. A három pénzügyi szakember külföldi utjához különböző kommentárokat fűznek.

Ad acta tették a szatmári városi tanács elleni vizsgálat iratait

Nem kerül sor a tanács feloszlatására

(Bucuresti-Bukarest, május 21. Az Uj Kelet tud.) Annakidején nagy port vert fel az a kiméltelen hadjárat, amely a szatmári városi tanács ellen megindult. Ennek a harcnak, amely mögött személyi motivumok húzódnak meg, különleges jelentőséget adott egyfelől az a körülmény, hogy a városi tanácsban ellenzéknek vannak majoritásban, másfelől pedig ezzel egyidejűleg indultak meg a vizsgálatok egy a nagyváradi, mint az aradi városi tanácsok ellen. Szatmáron a tanács erősen visszautasította az ellene felhozott vádak és intakságának igazolására vizsgálatot kért maga ellen.

Több, mint két hónapja, hogy a szatmári városi tanács ellen a vizsgálatot lefolytatták és az iratokat a belügyminisz-

tériumnak felterjesztették. Közben a nagyváradi tanácsot feloszlatták, az aradi tanács feje fölött is ott lóg a feloszlatás damoklesz-kardja. Ezzel szemben a szatmári városi tanács elleni vizsgálat negatív eredménnyel zárult. A kormány ugyanis Bellu prefektus véleménye alapján az eljárás folytatásától elállott, amit az is bizonyít, hogy az akták már két hónapja a legfelsőbb közigazgatási bizottságnál hevernek, amely más esetekben azonnal szokott dönteni, most azonban elő sem vette az ügyet. A belügyminiszteriumban szerzett információk szerint a szatmári tanács elleni vizsgálatot ad acta tették és nem is kerül sor annak befejezésére.

„A kisantant egységesebb, mint valaha“

Jugoszláv vélemény a kisantant-államok legközelebbi konferenciájának jelentőségéről

Belgrád, május 21. A népszövetségi tanács juniusi ülészaka után tartják meg a kisantant konferenciáját valoszi nülég Sinajában.

Az idej kisantant konferenciának igen nagy jelentősége van. Az európai diplomáciai életben tavasszal olyan események történtek, amelyek a kisantant konferenciát rendkívül sürögőssé és fontossá teszik. Olaszország kezdeményezésére az európai politikai életben új átcsoportosítások indulnak meg.

Belgrádban az utóbbi napokban cserélték ki a jugoszláv-lengyel barátsági szerződésről szóló okmányokat és ebből a tényből Belgrádban olyan következtetéseket vonnak le, hogy Lengyelország maga nem hajlandó résztvenni abban a felvonulásban, amelyet Mussolini tervez éppen a kisantant ellen. Markovics Bogdán pénzügyminiszter londoni és párisi pénzügyi tárgyalásai alkalmával több ízben érezhette az olasz intrika hatását. A fascista diplomácia a maga részéről mindent elkövetett, hogy a jugoszláv kölcsön tárgyalások útjába minél nagyobb akadályokat gördítsen.

A belgrádi külügyminisztérium egy

magasállású tisztviselője az utóbbi hetek külpolitikai tárgyalásairól, valamint a kisantant juniusi konferenciájáról az alábbi nyilatkozatot tette:

— A kisantantnak már a megalakulása pillanatában meg voltak az ellenségei. Ezek az ellenségek most is mindent elkövetnek, hogy a kisantantot szétgrasszák. A kisantant ellenségei egyebet sem csinálnak, mint bejósolják a kisantant közeli kimúlását, bár minden alkalommal a napnál világosabban kitűnt, hogy a kisantant-államok azokban a kérdésekben, amelyekben a közös érdek nyilvánvaló, sohasem kerültek egymással ellentétbe. Természetesen mindegyik államnak meg vannak a saját és külön problémái. A kisantant államok a jelenlegi közép-európai status quo fenntartását követelik, a kisantant ellenségei pedig elégedetlenek a békeszerződésekkel. Amilyen nagy az ellenkezés a kisantant-államokkal szemben, olyan arányban erősödik meg a kisantant pozíciója. A kisantant szövetségben három különböző állam működik és érthető, hogy ennek a három államnak nem teljesen azonosak a külpolitikai érdekei, de az is természetes, hogy nincsen a világon két olyan állam, amelyek elmondhatnák maguk-

ról azt, hogy teljesen azonos gazdasági és egyéb érdekeik vannak. Még egyszer hangsúlyozom azonban, hogy azokban a kérdésekben, amelyek a kisantant-államok létjogosultságát megkérdőjelezzék, a szövetséges államok között nincsen és sohasem volt semmiféle ellentét. A kisantant államok ellenségei átlátszó propagandával mindig arra törekedtek, hogy a kisantant egyes tagjai előtt hebizonvítsák, hogy milyen nagy különbségek választják el őket egymástól és állandóan azt hangsúlyozták, hogy kár nekik a ma előnyeiért a holnap ígéreteit feláldozni. Idig egyik kisantant állam sem hallgatott a csábítószóra és bizonyos, hogy amíg a jelenlegi külpolitikai feltételek adva vannak, szó sem lehet arról, hogy a kisantant-államok egymástól, alapvető kérdésekben, szétváljanak.

Zongorát Sternberg

bizalommal a világhírű

cég oradeai lerakatában vásárolhat. Az összes jobb világmárkák raktáron. 5 évi jótállás részletre is.

Költözés miatt leszállított árak.

A juniusi kisantantkonferencia, amint értesülünk, elsősorban a magyar kérdéssel fog ismét foglalkozni, azután sor kerül Mussolini milánói tárgyalásai után beállott politikai helyzetre is.

A reorganizáció és a zsidó reneszánsz jegyében zajlott le a Haggibbor tisztújító gyűlése

(Cluj-Kolozsvár, május 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnap délelőtt felemelő keretek között zajlott a Haggibbor évi rendes közgyűlése. A gyűlésen lelkes beszédek hangzottak el a zsidó sportegyesületek hivatásáról és a zsidó ifjúság testi, valamint fizikai regenerálásáról.

Zsufolt teremben tizenegyórakor nyitotta meg a dr. Tischler Elemér elnök a közgyűlést. Majd Fenichel József főtitkár tartotta meg a titkári jelentést.

Dr. Fenichel a főtitkári jelentés során rámutatott arra, hogy a futballszakosztályon kívüli szakosztályok intenzív munkája kialakította a szakosztályok autonómiáját is. Ennek a következménye volt a teniszszakosztály fejlődése. A főtitkári jelentés szerint a futball szakosztályon kívül a többi szakosztályok is élet-erős működésben vannak s lehetővé van téve a tömegsportok nagyobbarányú fejlesztése. Egy klubhelyiség létesítését tartja eminens feladatnak a jelentés, amiáltal nemcsak az összetartás volna intenzívebbé téve, de a klubnak ez materiális szempontból is hasznot jelentene.

A Haggibbor hivatása

Dr. Fenichel a következő szavakkal fejezi be jelentését.

— Kérjük a közgyűléstől az eddigi vezetőség felmentését s ennek megadása mellett idézze tagjainak emlékezetébe újra azt, hogy mi a Haggibbor megalapításával az új mentalitású, egészségesebb zsidó generáció fizikai nevelésének megoldását vállaltuk magunkra. Hogy a Haggibbor nem öncél, hanem egy új horizontu zsidóság inkarnációja. Idézzék a közgyűlés tagjainak emlékezetébe a „Haggibbor“ szó héber jelentésének tüzet s működjön a közgyűlés eredményesen azon, hogy az új vezetőség szívébe beoltsa azt, hogy ezt a szót szeretni, érte áldozni és fáradni kell.

Ezután a pénztári jelentést olvassa fel Baumzweig Dodi, majd Herskó Béla a futballszakosztály jelentését terjeszti elő. Ennek során rámutat arra, hogy a futballszakosztály vezetősége elhatározta, hogy szakít a Haggibborban már rendszerré vált játékosimporttal és egy trénerre bizza azt, hogy a meglévő ifjúsági gardából olyan játékosokat neveljen, akik a Haggibbor régi eredményeihez méltón képviselhesék. A szakosztály-jelentésből kitűnik, hogy a Haggibborra 1927-ben egy olyan szomorú periódus következett, amely tíz éves fennállása óta nem fordult elő. A Haggibbornak legjobb erői külföldre távoztak s így a játé-

kosokat ifjúsági erőkből kellett rekrutálni. A futballszakosztály vezetője a kolozsvári zsidó társadalmat vádolja ezért a szomorú perioduért, amely még a minimális támogatásban sem részesítette a klubot. Csupán egy pár lelkes vezetőségi tagnak az érdeme, hogy az egyesület össze lehetett tartani és nem történt meg az, ami több erdélyi zsidó egyesület megtörtént, az, hogy a zsidó társadalom támogatásának hiányában feloszlottak. Átlagosan egy-egy mérkőzésen a klubnak öt-hétszáz lej bevétel volt, ezzel szemben a kiadások ennek az összegnek háromszorosát tették ki.

A zsidó társadalom indolenciája

Radó Ernő, a teniszszakosztály sikeres szerepléséről számolt be. A szakosztály az elmúlt évben felavatta a Haggibbor tennisparaját, ahol az egyesület tagjai kivétel nélkül otthon érezték magukat. A Haggibbor teniszszekők szereplése sok dicsőséget jelentett az egyesületnek, mert a kolozsvári versenyeken a Haggibbor színei mindig győztesen szerepeltek, majd Sugár, az uszókakosztály jelentését terjesztette a közgyűlés elé. A jelentésből kitűnik, hogy az uszók hét bajnokságot, tizenöt első díjat, huszonhárom második díjat és tizenkilenc harmadik díjat nyertek.

A jelentések elhangzása után dr. Tischler Elemér, elnök emelkedik szóíjárásra. A távozó vezetőség nevében összefoglalja az elmúlt két év eredményeit. Szemrehányásokat tesz a kolozsvári zsidó társadalomnak nemtörődőmségéért, amely majdnem csőd elé juttatta az egyesületet. Rámutat arra, hogy az egyesület nehéz körülmények között szerezte meg a pályát és a pálya megszerzése körül kifejtett munkásságáért kéri, hogy a közgyűlés dr. Kepes Imre ügyvédnek szavazzon köszönetet.

Ezután dr. Kepes Imre emelkedett

Sok kis nőcske mit sem sejtő, Elcsufítja májfolt, szeplő. A „Gyopár Crem“ elmulasztja, Gyopár s appan elriasztja. Ki nem használja, el sem hiszi, Pedig így van!

MARSI GIZI

Zsidók!

Megkezdődött az E. Zs. N. Sz. kolozsvári helyicsoportjának

sékelakciója!

Minden zsidó váltsa meg a sékelt, a cionista Világszer vezet évi adóját

Kedd,
T
M
Pa
To
Ch
A
K
az
ve
aj
— Ugy
ügység
kozsvára,
ucca) 5/b.
— Megj
havi szá
beliöldi re
ból közölj
érdekes ta
pesti izr.
kozlatás i
Akdonus
I. Glaeser
chel, Lenke
hácsi Jenő
A koldus,
Franciaors
dők nélkül,
Edmond Fl
tai Edith: E
rász: Háro
Marit, I. S
Reich Sám
Paulusz a
(Páris) Rej
renc (Rozi
csavai rabl
hírek, Toll
ka és Szer
talmas szár
az előfizt
niai szerkes
rescu 12.
Mir
mo
FR
WIEN
18 m
1/4-300
Nem
Magad
Francia
Az öss
Nincs il

PARFUMERIA ELITEI EN-GROS

Közkereseti Társaság

Bukarest, Strada Sft. Jonică No 7.

Képviselője a következő cégeknek — Románia részére:

The Gramic Loy Lid. Warrington (Anglia), barotváló és toalettszappan, fogkrém.

Maison Dorin Paris, arccesegek.

Parfumerie Vinlet Paris, a cég összes termékei részére.

Tokalon Paris, részvénytársaság, krém puder és szappanok részére.

Charl Roger S.A. Boulogne sur Seine részvénytársaság, A Taky, a „Perokupe” és a „Mika” részére.

Andre Gillier, Troyer-i Franja cég, szappanok és toalettszappanok részére, az „Argus” nevű készítmények.

Marce Franck Paris, Pulverizátorok és szappanok részére.

Les Laboratoires „Innoka” Paris, a „Lait Innoka” szappanok részére.

Les Thiebaut Paris, francia fésűgyár, „Odo-Ro-No” Paris, Izzadság elleni szerek gyártója.

„Emsa”, a selyemharisnyák mosására használható szer készítője.

„Moupaik” Paris Puderpamacs gyár, Societ de Eau Goulier Paris, az „Eau Goulier” nevű híres szer gyártója.

Keresünk képviselőket, elárusítókat

az ország nevesebb városaiban és vidékein Olyanokat, akik jól vannak bevezetve az illatszerek és gyógyszerek árusításában elsősorban cégeknek. Az ajánlatokat a tennye címre küldjék részletes megjelölve az eddigi működést és a nyitható biztositékot

— **Ügyvédi híj.** Dr. Deutsek Géza ügyvéd irodáját Bánffyútvadról Kolozsvárra, Str. Clemenceau (Postakert-utca) 5b. alá helyezte át.

— **Megjelent a Mult és Jövő május haví száma.** A gazdagon kiáhitott külső belső reprodukciókkal ellátott számból közöljük a következő kiemelkedő érdekes tartalmat: Kaszab Aladár: (A pesti izr. hitközség elnöke) A kinyilatkoztatás ünnepe előtt. Gilányi Mór: Akadémus (Ukrajnai sevuosz-legenda). I. Glaeser (Jeruzsálem) Jakob és Rachel, Lenkei Henrik: Páholymban. Mohácsi Jenő: Somberki, Szegő Arnold: A kódnus, dr. Fusch Jenő: Zsidó élet Franciaországban. Pogromosi — zsidók nélkül, Franca zsidó költőkből. J. Edmond Flég: Sába királynője, Patai Edith: Bokros Birman Dezső szobrász: Háromszor láttam sirni Jászai Marit, I. Schapiro: A halottak városa. Reich Sámuel: Verből forrabb: Pater Paulus a Baál-Tesuva Hill Gilland: (Páris) Reichental Ferenc: Unger Ferenc (Roznava) Jakab zsidó és a szarcsavai rabbi, Tibor Dénes: Erdélyi hírek, Tollhegyről, Zsidó humor. Krónika és Szemle, Közgazdaság stb. A tartalmas számot 21-én hétfőn küldi szét az előfizetőknek a Mult és Jövő romániai szerkesztősége Cluj str. Ion Miorescu 12.

— **Percenkig lebegett ég és föld között egy elszánt öngyilkos.** Budapestről jelentik: Pénteken két olyan öngyilkosság történt Budapesten, melyek közül különösen az egyik az öngyilkosságok veget nem érő sorozatában is megrendítő. Az egyik öngyilkos Delján Kolos ötvenket éves műszaki főtanácsos, aki pénteken reggel a Gellért-szálló ötödik emeletének egyik ablakából levette magát. A szerencsétlen ember a harmadik emelet kiugró erkélyén a lábánál fogva fennakadt és percenkig lögött fejjel a föld fele a szédítő magasságban. Az uccai járókelők meborzadtva rohantak fel a szállodába, hogy segítségére legyenek a szerencsétlen embernek, az öngyilkos azonban hihetetlen lelkierejével és elszántággal ki rántotta a lábát a rács közül és fejjel lezuhant a kövezetre, ahol holtan terült el. A szerencsétlen áldozatnak rövid idővel ezelőtt halt meg egyetlen tizenhétéves leánya és azóta súlyos ideg baja volt. A másik öngyilkosságát a Keszler Testvérek ékszergyár harminchéves főnöke Keszler Bernát követte el aki irodájában veronállal megmérgezte magát és meghalt. Miután jó anyagi körülmények között élt és családi élete boldog volt hozzátartozói nem sejtik, hogy miért lett öngyilkos, annál kevésbé, mert levelet nem hagyott hátra.

— **Halálos szerencsétlenség.** Déváról jelentik: Muntean Victor valóságos jegző vasárnap Ford-autójával Lippán lakó szüleinek a meglátogatására indult. Zámon kiszállt és magához vette a falu lelkészét: Sámceat s teljes sebességgel haladtak Lippa felé. A Soborsin közelében levő Tótvarad község egyik kanyarodójánál azonban a kormány eltört s az autó teljes sebességgel az országot árkába zuhant. A szerencsétlen pap azonnal szörnyen halt. Muntean jegyzőnek, aki az autót vezette s egy gazdálkodónak, aki szintén az autóban ült semmi baja nem történt.

— **H. G. Wells és Bernhard Shaw a szocializmus új irányveiről írnak.** Londonból jelentik: H. G. Wells és Bernhard Shaw, családva a lömegyszocializmus ideológiáiban s eszközeiben, közösen egy korszakos munkának megírását határozták el. A két világhírű író munkája egy nemesebb, eszközeiben válogatos szocializmus megteremtésének alapját akarja lefektetni. Az írók közelebbi vonásokban nem nyilatkoznak nagyszabásúnak ígérkező tervükről, de bizonyos, hogy munkájuk forradalmat fog előidézni az összes eddig megjelent szocialisztikus irányu művek terén.

SPORT

Románia--Haggibbor 2:1 (1:1)

A mérkőzésből a Haggibbor számára két tanulság vonható le. Először is az, hogy a CFR bölcsen cselekedett, amikor a kolozsvári bajnokságból kivált, a Haggibbor pedig hibázott, amikor nem követte példáját. Hosszu okfejtés helyett röviden csak azt szegezhetjük le: ilyen körülmények és ilyen bírói terror mellett a Haggibbornak kár a bajnoksáért küzdeni. Miután hasonló fegyverek nem állnak rendelkezésre nincs más orvosság mint a visszavonulás. Ahhoz azonban nem kell különösebb jóstehetség, hogy megalapítsuk: Kolozsvár futballsportja felett diszkreton megkondujt a lélekharang.

Szolgájanak tanulságul mások számára a meccs előzményei: Moldovant a Haggibbor annak idején indexre helyezte. A bajnoki szezon előtt a hivatalos lapban megjelent az a hír, hogy Moldovan a szezonban nem vezet mérkőzést. A tegnapi meccs előtt az utolsó pillanatban váratlanul mégis a Haggibborra erősztolták Moldovant, aki az indexre helyezése miatt bizonyára nem barátságos érzelmekkel viseltetett a Haggibbor iránt. Moldovan a várakozásnak megfelelően szerepelt és az utolsó percben biztosan verte a Haggibbort.

A meccs erkolcsi győztese vitán felül a Haggibbor volt, amely lelkesen technikásabban hősiesen küzdött és nem ellenfele hanem a jótalanság fegyverével küzdő bíró kényszerítette két vállra Neumann kapus biztosan kezdett, majd a második félidőben szenzációs védéssel önmagát mlta felül. Zelig II.—Wesell védőjátéka magas nívón mozgott. Grudenth kiváló volt Márk szintén Hunadot teljesen lefogta — ki is állították érte Virág megfelelt bár a meccs végén látszott rajta a tréningnapjái Kar, hogy a csatársor nem állott feladata magálatán. Csupán Krausz játszott végig egyenlősen, nem az 5. hórája, hogy kevésbé foglalkoztatták Rosenfeld Gyuri kitűnően kezdett de megserült, Weisznak szép akciói mellett hibái is voltak, Szilágyi nem mozgott otthonosan. Hirsch beállítása hiba volt.

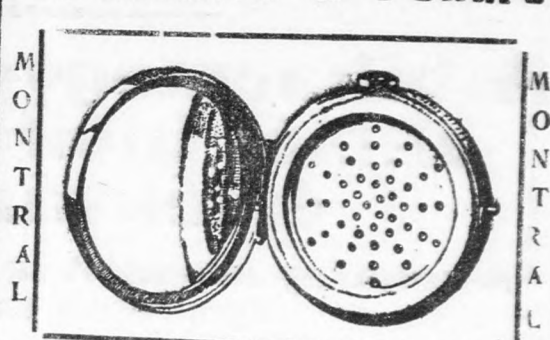
A Romania váratlanul gyenge formát játszott ki. Igazán nem rajta mulott hogy győzött. Talán még Baba és Novac igyekeztek helyenkint, pótolta azonban hibáikat Moldovan.

Az első félidőben a Haggibbor szerzi meg a vezetést a 11 percben Wesell 40 méteres szabadrugásából Huniade beadásából Albe egyenlít. A II. félidőben eleinte kiegyenlítették az erőviszonyok később a Romania támad, de a Haggibbor kiválóan tartotta magát. A 15 percben Rüssu a 16-oson belül arculvágja Szilágyit amiért Moldovan kénytelen elküldeni a pályáról. Azonban mindjárt ellenakcióba kezd és Márkot egész ártatlan faultert kiállítja Neumann kapus kétszeres bravuros védeése ragadtatja a Haggibbor közönségét tapsra, de a lelkesedést az utolsó pillanatban elkeredtség és megdöbbenés váltja fel: Már alig néhány pillanat hiányzik az utolsó percből amikor kavardás támad a Haggibbor kapu előtt egy Romania játékos el is bukik mire Moldovan a meg sem történt fault miatt a játék idő letelte után teljesen jótalanul tizenegyet diktált, saját kezűleg a 11-es pontba helyezi a labdát, amit Horincas nem rest berugni.

Moldovan bíróról nincs mit mondanunk. Hosszu pihenője alatt sem változtatta meg az érzelmeit. A mérkőzés végén a Romania közönsége Chiforral az élén, két nézőt véresre vert és azzal a vérrel megpecsételték a bajnokságot.

KAC—RMS 2:0 (1:0). A legyengült RMS nem tudott egyenrangú ellenfelet lenni a javuló formát játszó KAC-nak, amely biztos győzelmet aratott. Mindkét

La Montre à Poudre

Montral puderora

Szenzációs találmány Minden nő nélkülözhetetlen kelléke

Kérje minden drogériában.

gölt Molnár lötte. A mezőnyből Kajla játéka emelkedett ki. Bíró: Fövényi volt.

VIDEKI EREDMÉNYEK:

Nagyvárad. Tőrekvés—NAC 2:1 (1:1) A Tőrekvés bajnok lett. A NAC nem érdemelte meg a vereséget, amelyet Balog bírónak is köszönhet. Csomag, Székely, illetve Róth a góllövők. Egyetértés—Makkabea 3:2 (2:1). Barátságos.

Temesvár. SAND (Szabadka) Banatul 3:2 (2:1). A SAND csalódást keltett. Góllövők: Kovács, Horváth és Csiki illetve Dobay (2).

Kimizsi komb.—Politechnica 3:1 (0:1). A gólokat Berta II., Patai és Váraljai, illetve Chiroiu II. löttek.

Arad. AMTE—ACC 3:2 (2:0). Meglepetés. Ezzel a Gloria lett Arad bajnoka.

Marosvásárhely. Dacia—MMTE 2:0 (0:0).

Szeged. MSE—S. Unirea 0:0.

Aranyosgyéres. Sodronyipar—Gloria (Beszterce) 3:1 (1:0). Vidéki bajnokság.

A KKASE kerékpárversenye. A KKASE vasárnap 80 kilométeres országúti kerékpár versenyt rendezett, amely nagy siker mellett a következő eredményt hozta: 1. Pikéthý (KKASE) DFA gépen 1 óra 04 p. 2. Senklászky (KKASE) Görické gépen 1 óra 06 p. 30 mp. 3. Boér (EKE) Benza gépen 1 óra 06 p. 45 mp. 4. Török (EKE) Brandenburg gépen. 5. Polacsek (KKASE) Görické gépen. A verseny finisét Tuffli Richard polgármesterhelyettes is végignézte.

Kolozsvár vívóbajnokságai népes mezőnyökkel, szép küzdelemekkel teljes siker jegyében zajlottak le. Kardbajnok: Mózes KAC 5 győzelem. 2. Losonci KAC 5 gy. 3. Deheleanu Vivóklub 4 gy. A fiatal Mózes győzelme nagy meglepetés Mózes annak idején a Haggibborban kezdett szerepelni, de egy nézeteltérés miatt elbágyta anyaegyesületét. Tőrbajnokság: 1. Dehelean 3 gy. 2. Spitzer Haggibbor 3 gy. 3. Losonczy KAC 3 gy. Egyenlő erők. Junior kardbajnokság: 1. Stern Béla Haggibbor 7 gy. 2. dr. Pollák KAC 7 gy. 3. Ursica Mures 5. gy. Stern Béla győzelme minden dicsőretet megérdemel. Junior tőrbajnokság: 1. Láncký Kac 2 gy. 2. Fischer KAC 1 gy. 3. Stern Haggibbor. Gyermekek: 1. Pintér KAC 2 gy. 2. Miklósy KAC. 3. Blankenberg KAC. Ifjusági kard: 1. Bartunek KAC. 2. Láncký KAC. 3. Kints MSE.

KÜLFÖLDI EREDMÉNYEK

Budapest. Hungária—Kispest 1:0 (0:0).

Ferencváros—Nemzeti 4:1 (1:1) Bocskay—Vasas 2:0 (1:0) Újpest—III. ker. FC. 4:0 (0:0)

Szombathely. Sabaria—Budati 33:33:1 (0:1)

Szeged. Bástya—Attila 1:1 (0:0) Prága. Slavia. Spárta koml.—Blackburn Rovers 2:0 (1:0)

Mindenki rendel most sorajegyet az új osztálysorajegyeket az érvényesítő és a sorajegyeket a megvásárolt sorajegyeket a bankintézetektől:

FRITZ DÖRGE
WIEN I C. Münner-Strasse 43.
50.000 nyerevény
600 mint 250.000.000 Lelt
Egyetlen egy sorajegy!

18 millió Lei is nyerhető!

Gyors sorajegyárak:
1/2 = 800 ml   1/4 = 400 ml   1/8 = 200 ml

Nem kell előre fizetni!
Megvásárol egy levelezőlap pontos címmel.

Pótlatlan titoktartás!
Prospektusok, iratok, újságok, minden hivatalos iratok díjtalanul és portmentesen.

Az összes sorajegyek fele nyer.
Nincs illeték, általában semmi levonás!

Régi, de jó a Höfer gyermek-hintőpor, krém és szappan

orát
llághír
berg
katában vásá
es jobb világ
5 évi jótállás
re is.
szállított áruk.
onferencia, amint
a magyar ker
alkozni, azután
nikáró tárgyalá
kai helyzetre is.
zsidó
lotti le
yülése
ből kellett rek
ily vezetője a ko
mat vádolja enrt
t, amely még a
ban sem részsi
an egy pár lelkes
érdeme, hogy az
tt tartani és nem
több erdélyi zsidó
az, hogy a zsidó
ának biányában
an egy-egy mérő
száz lej bevétel
adások ennek az
át tették ki
aloni indokolása
szakosztályi sike
t be. A szakosz
lavatta a Haggib
ból az egyesület
otthon érezhetik
tenniszszók sze
plentett az egye
vári versenyek
mindig győztesen
r, az uszozsak
rette a közgyűlés
k, hogy az uszók
első díjat, hu
jat és tizenkilenc
zása után dr.
k emelkedik szó
g nevében össze
v eredményeit
a kolozsvári sz
ntörzsmegségért.
juttatta az egye
hogy az egyesü
között szerente
lya megszerzése
agáért kéri, hogy
lmre ügyvédnek
mre emelkedett
t sem sejtő,
szepő.
elmulasztja,
riasztja.
el sem hiszi,
SI GIZI
portjának
a!
vezet évi adóját

Közgazdaság

A biharmegyei gyárparosok akciót indítanak a városi értékvámok ellen

A kormány intencióit sem fedi az ipari termelésnek ilyen úton való megbénítása

(Oradea-Nagyvárad, május 21. Az Uj Kelet tud.) Szombaton a nagyvárad Keleskedelmi Csarnok helyiségében a gyárparosok országos szövetségének biharmegyei tagozata gyűlést tartott, amelyen dr. Böszörményi Sándor, a nagyvárad igazgatója is megjelent. A gyűlésen, amelyen Steiner Jenő, a Carmen cipőgyár vezérigazgatója elnökölt, a nagyvárad Ujir-ttagok teljes számban vettek részt. Böszörményi Sándor dr. jelentést tett a vasúti tarifa reformjáról, a behozatali vám módosításáról, az exportvám redukciójáról, az adó és az illeték, a munkásbiztosítási intézmény ügyéről, valamint ezen intézmény szerelméről, a munkáskérdésről és minden olyan problémáról, amelyekkel a gyárparosok most élénken foglalkoznak.

Ezután áttért a bihari kerület munkágyeinek letárgyalására. Elsősorban az

ad valorem taxa került napirendre, amelyre nézve maga dr. Böszörményi Sándor megnyugtató nyilatkozatot tett. Az ő indítványára ki is mondotta az ülés, hogy azt az áramlatot, amely Nagyváradon az ipari termékeknek kivételét is közevetvám alá akarja sorozni, károsnak és meg nem engedhetőnek tartja, mert a város ipari termelését megbénítja. Ez különben a minisztérium intencióit sem fedi, mert a kormánynak az a szándéka, hogy minél szabdadd tegye és minél jobban előmozdítsa mindenütt az ipari termelését.

Az ülés kimondotta továbbá, hogy ugy a kerület, mint az UGIR központja Nagyváradon és a minisztériumban egyaránt minden rendelkezésére álló eszközzel meg fogja akadályozni, hogy a tervezett taxákat életbe lépessék.

Több mint 600 millió deficit mutatkozik az állam eddigi vámbevételeiben

Visszaesett a kivitel és stagnál az import

(Bucaresti-Bukarest, május 21. Az Uj Kelet tud.) A pénzügyminisztériumban most készült el az a kimutatás, amely a május elsőjéig terjedő vámbevételekre vonatkozik. A hivatalos statisztika szerint 1928 első négy hónapjában a kincstár exportvámokból 233 millió 564.701 lejt és 85 banit, importvámokból 2 milliárd 116 millió 826.127 lejt és 60 banit egyéb vámjövetelekből 109 millió 294.567 lejt és 20 banit, összesen tehát 2 milliárd 459 millió 742.395 lejt és 65 banit vetelezt be. Ezzel szemben a költségvetés exportvámokban 750 millió, importvámokban 2 milliárd 266 millió 666.667 lejt, egyéb jövedelmekben 50 millió 666.667 lejt iranyzott elő. A deficit tehát több mint 600 millió lejt.

Tavaly a vámbevételek közel félmilliárdtal meghaladták az előirányzatot, amely 2 milliárd 633 millió 333.333 lejt volt, míg lényegesen 3 milliárd 121 millió 763.414 lejt 48 banit folyt be. A két év bevétel között mutatkozó hiány egyfelől onnan ered, hogy az exportvámok egyrészt a kormány lényegesen leszállította, másfelől azonban maga az export is visszaesett. Viszont a behozatal aránylag kis ingadozásokkal azonos maradt. Tavaly ugyanis exportvámokból 808 millió

190.490 lejt és 35 banit, importvámokból 2 milliárd 91 millió 128.325 lejt és 75 banit, egyéb jövedelmekből pedig 222 millió 444.598 lejt és 38 banit folyt be április 30-ig.

Tekintettel arra, hogy március kivételével az összes hónapokban visszaeső tendenciát mutatnak a vámbevételek, nagy kérdés, hogy az államnak sikerül-e az egész évre előirányzott 9 milliárd 200 milliót elérnie, különösen hogy az első négy hónapban közel 607 millió deficit mutatkozik.

Lezajlott a Francia Általános Biztosító Rt. közgyűlése

Május 21-én, hétfőn délelőtt zajlott le a kolozsvári Ponciera Általános Biztosító Rt. rendezévi közgyűlése dr. Vlad Aurél elnöklésével. Az egyhangúlag tudomásul vett igazgatósági jelentés, amelyet Vlad elnök terjesztett elő, megállapítja, hogy az intézet az elmúlt évben több, mint 90 millió díjbevételt ért el az elemi ágazatokban és az inkasszó a pénzkrisis ellenére is flott volt. A 89.5 millió kiadási tétel viszont azt bizonyítja, hogy az abszolút mobilitás mellett az intézet gyorsan és könnyen likvidálta a károkat.

Az intézet 10 millió lejt alap- és 2 mil-

Shell-Voltol egységes autó-olaj

az évnek minden szakában minden motortípus-hoz használható

Mindenütt kapható

lió 973 ezer 670 lejt és 66 bani tartaléktőkével az elmúlt évben 1 millió 45 ezer 967 lejt és 4 bani tisztá nyereséget ért el, ami a saját tőkének 8 százalékos gyümölcsötztetését jelenti. A közgyűlés határozata szerint az intézet részvényenként 5 százalékos dividendát fizet. Ez a mai viszonyok között nagyon szép eredmény annak a tartósan növekedő bizalomnak tudható be, amelyet Demian és Lampl igazgatók tapintatos és gondos üzletpolitikájuk épített ki a közönség körében.

A közgyűlés, amelyen a budapesti Fonciére képviselőtében Ribáry Alajos mérnök, igazgatósági tag vett részt, köszönetet szavazott az intézet igazgatóinak eredményes munkájukért.

Kedvezményes tarifát kap a főzések és a gyümölcsök. Bukaresti tudósítónk jelenti: Junius císején a CFR vezérigazgatósága új tarifát léptet életbe a gyümölcstételek és a főzések szállítására. Az új tarifa állítólag lényegesen olcsóbb lesz az ediginél és különösen az export fejlesztését akarja szolgálni.

Félévi moratóriumot kért a kolozsvári Szappangyár. Bukarestből jelenti: A fizetési nehézségek közé került kolozsvári Heinrich Szappangyár, amely tudvalevőleg néhány héttel ezelőtt Bukarestbe tette át a székhelyét, hatónapi moratóriumot kért az iflovi törvényszéktől. Beadványában a vállalat arra hivatkozik, hogy 35 millió 985 ezer lejt aktívával szemben passzívái csak 31 millió 859 ezer lejt tesznek ki. A

Model 92 és Portable REMINGTON Model 92 és Portable
a világ legjobb írógépe
Révész Ernő, Târgu-Mureş.
Kérjen ajánlatot!

gyár azzal indokolja a fizetésképtelenséget, hogy a csődbejutott kolozsvári Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbanknál egy 7 és félmillió bírákó-váltója volt, melyet a pénzintézet szabálytalanul értékesített.

EMgkapta a moratóriumot a Postavul S. A. posttőgyár. Kéthónapi halogatás után tegnap döntött az iflovi törvényszék a fizetésképtelen Postavul S. A. bukaresti nagy posttőgyár moratóriumkérése felett. Tudvalevő ugyanis, hogy egy nem honorált árufedezeti váltó miatt az országnak ez az egyik legnagyobb textivállalata fizetésképtelen lett. Tekintettel arra, hogy egy 300 millió üggyről van szó, a könyvszakértők munkája sok időt vett igénybe, azonkívül egy 5 milliót képviselő hitelezői csoport csődöt is kért, egy másik hitelező pedig tiltakozott a moratórium megadása ellen, ami szintén késleltette a döntést. A szakértői jelentés alapján, amely szerint a Postavul-gyár aktívái 60 millióval meghaladják az aktívákait, a bíróság november 18-ig megadta a moratóriumot. Ezalatt a hat hónap alatt a törvényszék által delegált hitelezői bizottság fogja ellenőrizni a gyár működését. Határozatában a bíróság azt javasolta a gyárnak, hogy csökkenése az adminisztrációs költségeket

PANAMA nölgyeim! PANAMA
megjött a panamám, a párisi és bécsi újdonságok.
Tarka panama nálam 250 L. darabja
Férfi és női kalapokat 48 óra alatt for málok és alakítok a legújabb formákra
gyári árak!
CARMEN
KALAPÜZEM
PANAMA CLUJ CAL. VICTORIE 4. PANAMA

Teszler
posztó nagyruházában
Nagy választék
szövet és bélésárúkbán
Főpostával szemben

Vizmentes
ponyva, zsák
minden célra — eladás és kölcsönzés.
Kárpitos kellekek
Matracok és huzatok. Afrik-See-gras. Butorszövetek, zsinórok. Spárga-gurtai. Ablak-roletták. Kerti és placi ernyők.
Boskovics József
Cluj, Strada Regina Maria 15.
Telefon 9-10.

הספרים הנודלים הספרים הנודלים
Zsidó imakönyvek,
Gyapju és selyem-talcsék
legutányosabban beszerezhetők Clujon
ROSENZWEIG ANTAL cégnél

Bányavárosban
jól bevezetett textil és divatáru eladó, vagy társ keresetetik. — Értekezhetni a kiadóban

TÖZSDE

Ünnep miatt a belföldi bankok nem dolgoztak

DEVIZÁK	Kolozsvár	Valutapiac 1928 május 21 (Rador)							
		Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárlat						
Zürich	—	—	4950	—	—	—	—	—	
Newyork	—	518.0	6188250	2540	1103250	1369550	67045	192750	
London	—	253312	253312	12402	279475	347037	16475	46828	
Páris	—	204250	204275	—	225575	279775	13236	38375	
Milano	—	273350	273350	13380	301150	374350	17785	527	
Prága	—	1537	1537.0	—	169625	210612	—	29650	
Budapest	—	9064	906350	—	—	12112	58349	—	
Belgrád	—	91325	91325	—	1.0775	125112	594050	176	
Bukarest	—	321	321	1575	355	441	20895	62	
Varso	—	5815	5815	—	6420	7369	37837	—	
Bécs	—	7300	7301	—	8055	—	474250	—	
Berlin	—	12416	12416	—	137	1700850	80755	—	

Száz lejt árfolyama: Zürich (uto) 321, Páris 1575, Budapest 355, Bécs 44100, Prága 20895.

Kedd,

Corso
K-dén —
dráma
Lilian
Szerda 5, 7
Lilian

Verstän
Jahren hie

eingerichte
Sorten, w
Immer h
sen. Bitte

Ifj.
Cluj,

Esok

Trend

Ne
férfi
há

Most
Kur
J
A
K

Leop

Der Sohn

ára fü

Mulford

des G

ben

Dr. S

Kolonisat

Jüdis

Füzve

Kötvé

Kaphat

könyv

Esok

a fizetéseket... bejutott kolozsvári... és Jelzálogbank... és biankó-váltó... intézet szabálytala...

atörumot a Posta... r. Kéthónapi had... ntött az illovi tör... ptelen Postavul S... osztógyár morató... udvavevő ugyanis... rált árufedezeti vál... k ez az egyik leg... ta fizetéseketlen... hogy egy 300 mil... a könyvszakértők... t igénybe, azonki... képviselő hitelező... rt, egy másik hite... a moratórium meg... tén késeltette a... jelentés alapján... stavul-gyár aktívái... dják az akciókai... 18-ig megadta a... t a hat hónap alatt... delegált hitelező... rítani a gyár műkö... a bíróság azt ja... hogy csökkenése... tségeket

eim! PANAMA... amám, a pá... ujdonságok... m 250 L. darabja... 48 óra alatt for... legújabb formákra... rak!
MEN
UZEM
CTORIE 4. PANAMA

zler... áruházában
aszték... sárúkbán
szemben

ntes
, zsák... kellekek
rik-Securas. Butor... rga gurtni. Ablak... plací ernyők.
s József... ina Maria 15... 9-10.

NYITVA ÉRTES
önyvek... em-talesek
erezhető Clujon
NTRE cégnél
rosban
atázlet eladó, vagy... zehetni a kiadoban

MOZI

Corso filmszínház műsora
Keddén - 5, 7, 9 órákor **Véres rózsák**,
dráma a világháború évéből. Főszereplő
Lilian Dall-Havis.
Szerda 5, 7, 9 órákor - Véres rózsák. Fősz.
Lilian Dall-Havis.

Aufruf

Verständigend, dass ich habe seit lange
Jahren hier in Cluj eine ganz moderne

Salami-Fabrik

ingerichtet, wo es erzeugt wird all die
Sorten, was in dieser Bransch zu haben ist.
Immer Frisch und zum billigsien Prei-
sen. Bitte daher ihre gef. Ordre und zeichne

hochachtend

Ifj. Pál Márton

Cluj, Piața Mihai Viteazul 25.

Esoköpeny . Lei 900

és feljebb

Trench-Coat Lei 3500

Neumann M. Cluj
férfi- és fiuruha-áru-
háza Fötér 14.

Most jelent! meg

Kurt Münzer:

J U D E A N S K R E U Z I

Judenroman

Ára 135 lei.

Leopold Hichler:

Der Sohn des Moses Mautner

ára füzve 140, kötve 180.

Mulford: „Der unendliche Geist

des Guten. Ára vászonkötés-
ben . . . . . 150 Lei

Dr. S. E. Soskin

Kolonisationsrevizionismus.

Ára 32 Lei.

Jüdische Schwänke

Füzve 180

Kötve 230

Kapható az Uj Kelet
könyvostályában.

Megjelent az első kóser szakácskönyv

Az erdélyszerte kítűnően ismert lakadalmi főzőnő

Ganz Abrahámné

összegyűjtötte népszerű receptjeit és főzési módszerét egy vaskos
kötetben bocsájtotta nyilvánosságra. Ez az első kóser szakács-
könyv, amely páratlan a maga nemében, minden zsidó ház-
tartásban nélkülözhetetlen. Ára 200 Lei. Megrendelhető a szerző-
nél: **Ganz Abrahámné, Gherla (Szamosujvár).**

A tudományos irodalom nagy eseménye!

Dr. Ligeti Sándor új könyve

Az erkölcs keletkezése és fejlődése

Az erkölstudomány nagy kérdéseinek ismertetése és továbbfejlesztése

Kivonat a tartalomból.

Az erkölstudományok gyakor-
lati jelentősége.

Gyakorlati és elméleti erkölcs.

Az erkölcs keletkezése.

A lelkiismeret.

Az állati csoportok erkölcsi
itéletei.

Egyéni és társas erkölcs, stb.

A jó és rossz jelentősége az
ethikában.

Az erkölcs élete.

A vallás erkölcs.

A nevelés, tekintély és hatalom.

Az uralkodó erkölcs kettős jellege.

Az erkölcsök differenciálódása.

A foglalkozások és nemű élet
erkölcsi.

Gazdasági erkölcs.

Társadalomtudomány és erkölcs-
tan, stb.

Az erkölcs fejlődése és jövője.

Az erkölcsstan utja a politika tanulmányozásához.

Kapható az Uj Kelet könyvostályában

Szováta-fürdőn

Villa Speranza

uri panzio

Szováta-fürdő

a kítűnően ismert **אורח שבת** uri
panzio a villa SPERANZA-ban, lényeges
átalakításokkal, ezidén már

junius hóban megnyílik.

Elismerten elsőrangú konyha, csukott veranda. 3 járó vendégeknek
külön étterem. - Fevilágosítással és kívánatra prospektussal szolgál,
előjegyzést elfogad dr. Krausz Józsefné főrabbiné, Dicsosmárton (Dicsosmárton)

Most jelenik meg

TOLNAI

Világtörténelem

20 kötetben több mint 6000 oldalon

Kötetenként kapható 150 lejért

albumalaku díszkötésben gyönyörű
illusztrációkkal. Eddig megjelent 8
kötet, melyet portómentes küldéssel
1200 lejért szállítunk.

Tegyen egypróbát
rendelje meg az első kötetet.

Megrendelhető

az Uj Kelet könyvostályában

Most jelent meg!

Hogyan lett a romantikus zsidó költő-
től az angol világbirodalom legelső
embere, lordkancellárja, a királyné
legbefolyásosabb tanácsadója

DISRAELI élete

Andre Maurois művének fordítása.

**Az első magyarnyelvű
DISRAELI életrajz**

ára 272 L.

Megrendelhető
az Uj Kelet könyvostályában, Cluj

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszer közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb
betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej.
Állatkeresőknek 30 százalékos kedvezmény.
Ap óhirdetés díja előre fizetendő. Jelleg
levelet csak egy továbbítunk, ha portó bélyeg
mellette van. Eljegyzési díja 250 lej,
előfizetőknek 150 lej.

**Vita- és levelező-
gyorsrót** olcsón tan-
ítók. Cim a kiadoban

Francia levelezést
vállalok délelőtti órák-
ban. - Ajánlatokat
„Di Iomé” jellegre a
kiadó továbbít.

Irodaszolga,
hadmentés, jun. 1-re
állást keres. Esetleg
vendéglőbe, üzletbe
vagy bárhova. Cim a
kiadoban.

Két szoba,
Konyha, fürdőszob-
ás modern lakást ke-
resek azonnalra. Cim
a kiadoban.

Legújabb villany-
felvételű kítűnő
„Sirena” gramo-
fon művészlemez-
ek 98 leiert kap-
hatók. Legújabb
slagerek. Triská-
nál - Cluj

Lakást adok egy
szoba takarítása elle-
nében. Kleinné, Király-
u. 43. Értekezni d. e.
11-ig, d. u. 4-ig.

Két vagy három szo-
bás modern, komplett
lakás butorozva, jun.
1-től szept. 1-ig a
centrumban kiadó. -
Cim a kiadoban.

Roman levelezést vál-
lalok. Cim a kiadoban

28 éves erdélyi
fiatalember komoly
szándékból levelezne
olyan intelligens urí-
leánnyal, ak 20-
300.000 lei hozomány-
nyal bír és aki hajlandó
volna Palesztinába ki-
jenni. Leveletet „Hár-
lakarm 1^a jellegre -
Haifa, P. O. B. 333.
Palestine - kérem.
540

Hajhullás
és hajkorpa ellen
legjobb szer az
„Egger-Petrol”
Kapható minden
gyógyszertárban és
droguerában

Kiadó

kutorozott szoba a
belvárosban, teljesen
különbejárattal
junius 1-re, esetleg
fürdőszoba és zongora
használattal is, két-
három személynek is.
Cim a kiadoban.

Butorozott szoba bel-
városban kiadó. Cim
a kiadoban.

Zsidó fiu, uri zsidó
családnál teljes ellát-
ást kaphat. Cim a
kiadoban.

Üzletvezető nőt azon-
nali belépésre kere-
rek. „Plastikum” kép-
keretezési vállalat,
Postakert-u. 7.

Asszonyom!

Gondolt-e arra, hogy mi a betegség
kútforrása? **Nem,** mert ellenesetben
mindenekelőtt legfontosabbnak tartaná

ágy tollát

melyen életének legalább 1/3 részét eltölti,
**fertőtlenítés
gőzölés
molytalanítás
felélesztés
és portalanítás végett a**

teljesen új rendszerű gépekre felszerelt
Toll-megmunkáló gyárnak

Str. Jaslor (Nagyszamos-u.) 14. átadn.
A megmunkálásnál bárki jelen lehet
Néhány óra alatt a munkát elvégezzék

Az erkölcs keletkezése és fejlődése

Irta dr. Ligeti Sándor

Ára 150 lei. A magyarnyelvű társad-
alomtudományi irodalom legjelentő-
sebb kiadása. Kapható az Uj Kelet
könyvostályában

Most jelent meg

SIPOS DOMOKOS:

Vágtat a halál

a korán elhunyt erdélyi író posthumus
versei. A versek elő Szentimrei Jenő írt
részletes életrajzot.

Ára 70 lei

**KAPHATÓ
AZ UJ KELET KÖNYVOSTÁLYÁBAN
CLUJ**

